

P 29

Alp 434

2710

627

Kaina metams 30 litų, pusmečiui 18 litų, 1 mėn. 1 lit. 50
 Karelvičiams per pusę plitimo Užsieny metams 25 lit.
 Šis numeris skirtas visiems.

Skelbimai: petto-elfutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
 Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė.

1 (397) nr. 627

Kaunas, 1927. m. sausio m. 1 — 7. d.

IX. metal.

Sveiki, sulaukę Naujųjų Metų!

Gyvenime priprasta, kad tam tikrais išskilmingais atvejais būtinai vieni kitus sveikina. Taigi ir Lietuvoje priprasta savo gerus pažįstamus, draugus ar gimines sveikinti sulaukus Naujųjų Metų.

Ir „Kario“ Redakcija skuba, nors paštu siųsti visiems savo skaitytojams 1927. metų 1. naują numerį ir taip pat sveikina savo skaitytojus.

Sveiki, sulaukę Naujųjų Metų. Juk didžiausia žmogaus laimė — jo sveikata. Jei jis sveikas, tada ir jokios kliūtys jam nieko neraiškia ir savo tikslą pasieks. Toliau, kitus metus linkime švęsti jau mūsų sename *Vitniuje*. Visi, kas lietuvis yra, tas mano linkėjimui pritar, nes tai yra kartu ir mūsų gyvenimo, mūsų būties, mūsų plėtojimosi klausimas.

Trečia, sąžiningai tarnauti, kad šiais naujais metais nebūtų nė vieno tavo, kary, sąmoningo nusikaltimo, nes netinka tautos gynėjui sąmoningai blogą daryti.

Ketvirta, mylėk savo tėvynę, nes ji jau buvo ant bedugnės kranto ir tik tautos gerieji sūnūs, nebedami nei savo asmens pavojaus, nei to, ką pasakys neišmanėliai — ryžosi ją gelbėti ir išgelbėjo. Išgelbėta nuo bolševikų šmėklos ji skaisti, laisva šiandien linki tau, kary, ilgiausių metų ir sako: „dabok mane, sūnau, kaip

iki šiol dabojai, nes neišmanėlių dar daug yra, kurie užkampėse kugždės tau įvarias nesamones. Lietuvis esi, o aš tavo motina, todėl turi per savo vyriausybę mano balsu klausyti“. Penkta — da bus Tave pašaukę atlikti pletinę priedė, išmokyti ginti savo kraštą, o kirtu ir savo gimtąją pūžtą savo tėvelius, sesvė, o gal jau ir savo vaikus su žmona. Tarnauj neik, ai, vos metus — pusantrų, tad sąžiningai dirbk, kad tie pinigai, ku iuos valtybė išleidžia reitu niekis, o būtų tavo naudai. Juk tie pinigai yra tavo pinigai, reit tu esi tos didelės šeimos — valstybės narvs, o kaipo jos narvs įneį ir tam tikrą nari mokestį.

Tik per didelį ir sunkų darbą šiandien yra tai pasis ir turinga Amerika, taip gražiai suitvarkiusi ir kultu inga Vokietija, mūsų kaimynė. Dirbas, o ne tušti žodžiai žmogaus gyvenime yra viskas. Teisingai yra pasakęs mūsų naujas ministris pirmininkas profesorius Voldemaras, kad jo deklaracija (pranešima), ir kaip mano dirbti jo kabinetas, bus trumpa: „darbas, darbas ir darbas“. Žinoma, jei visi išsijuose dirbsime ir mūsų Lietuvoj bus viiems gerai ir

Krašto Apsaugos Ministeris pulk. lt. Antanas Merkys.

nerieks ieškoti svetimųjų dievų, kaip kad mūsų dainius Maironis

Lietuvos TSR
 VALSTYBINĖ
 BIBLIOTEKA

627-527

Tuo ir noriu baigti savo naujų metų linkėjimus. Bet, kaip ir kiekvienas žmogus, sveikindamas primena, kad ir jis yra, tad ir „Karo“ Redakcija primena, kad „Karys“ ir toliau eis, kaip ėjęs, todėl ir toliau skaityk jį mielas prieteliau. Jei tavo kišenė išneša, tai pats

išsirašyk jį sau ar savo geriems draugams, giminėms bei pažįstamiems patark jį išsirašyti.

Tad gerbiamieji „Kario“ skaitytojai ir jo platintojai, sveiki, sulaukę naujųjų 1927 metų!

Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona.

1926. m. paskutiniame „Kario“ nr. zadėjome pateikti plaukštą žinių apie naują R. Prezidentą **A. Smetoną**, Krašto Apsaugos Ministerį pulkin. leit. **Antaną Merkį** ir Vyriausiojo Štabo Viršininką pulkininką **Teodorą Daukantą**.

Kaip veik visi mūsų šviesuomenės žmonės, taip ir dabartinis R. Prezidentas A. Smetona paeina iš neturtingos valstiečių šeimos. Jis gimė 1874 m. rugpiūčio m. 10. d. Ukmergės aps., Taurėnų vals., Užulėnų kaime. Aukštesniuosius mokslus ėjo Palangoj, Mintaujoj ir Petrapijly.

Į pastarąjį miestą pateko, kada buvo už savo lietuviškus nusistatymus pašalintas iš Mintaujos gimnazijos.

Petrapijlio universitete baigė ir teisių mokslą.

Neieškojo, kaip kad daug mūsų žmonių — šviesuolių, lengvos ir geros duonos Rusijoj, bet lietuviu būdamas vyko į mūsų seną sostinę — Vilnių ir ten žadino mūsų tautiškus, tada rusų ir lenkų slopinamus, jausmus. Kad turėtų iš ko gyventi, tarnauja banke. Betarnaudamas dirbo spaudoj. Redagavo: „Lietuvos Ūkininką“, „Vilniaus Žinias“, „Vilij“ ir „Vairą“.

1905. m. dalyvauja didžiajame Lietuvos Seime, kaip demokratų atstovas.

1914. m. rudenį Vilniuj susidaro „Lietuvių Komitetas nukentėjusiems dėl karo šelpti“, kurio iš

pradžią buvo vicepirmininkas, o paskum, p. M. Yčui į Rusiją išvažiavus, jo pirmininkas ir dirba per visą vokiečių okupaciją. Paskum buvo išrinktas Valstybės Tarybos pirmininku ir 1918. m. balandžio m. 4. d. Pirmuoju Lietuvos Respublikos Prezidentu. Prezidento iki 1920. m. birželio m. 13. d.

Jam prezidentaujant buvo sudarytas administracinis valstybės aparatas visose srityse, suorganizuota kariuomenė, kuri jį labai mylėjo, išvyti iš Lietuvos ribų bolševikai ir bermontininkai, sutvarkyti finansai, nustatyta mokesčių sistema, paruošta laikinoji konstitucija, išgautas Lietuvos pripažinimas de facto iš Europos didžiausių valstybių, paruoštas projektas rinkimams į Steigiamąjį Seimą.

Iš valstybės prezidento vietos išėjęs, pradėjo kitą darbą dirbti, būtent Lietuvos Universitete, kaip humanitarinio fakulteto docentas. Nepamiršo ir spaudos. Paskutiniuose rinkimuose nuo tautininkų partijos pateko į Seimą, kur ir dirbo iki jį 1926. m. gruodžio m. 19. d. išrinko R. Prezidentu.

Toksai yra mūsų dabartinis prezidentas. Mes jau jį pažįstame iš jo darbų, todėl visiškai tikime, kad jis gerai valdys mūsų šalį ir ves mus prie dar geresnės ateities, ko mes, kariai, iš širdies norime ir trokštame.

Krašto Apsaugos Ministeris pulkininkas leit. Antanas Merkys,

gimė 1887. m. sausio m. 20. d. Skapiškio valsč., Bajorų kaime. Aukštesnįjį mokslą baigė Rygoj, aukštąjį — Kijevo universitete, teisių mokslus. Dar prieš didįjį karą įgijo atsargos karininko laipsnį. 1914 m. buvo pašauktas į rusų kariuomenę, kur ir tarnavo geležinkelių dalyse, daugiausia geležinkelių karo komendantais; ėjo, anais laikais, labai sunkias ir atsakingas pareigas.

Pradėjus kurtis Lietuvos kariuomenei stoji į jos eiles. Jis, kada ėjo sunkiausios kovos su bolševikais, būtent, nuo 1919. m. kovo m. 12. d. iki rugpiūčio m. 2. d. ir nuo 1920. m. vasario m. 24. d. iki birželio m. 19. d. buvo krašto apsaugos ministeris.

Vėliau tapo paskirtas Vėtinės brigados, visų komendantūrų vadu, kurias ir ėjo iki 1922. m. kol išėjo į atsargą.

Išėjęs į atsargą, kaipo teisininkas, užsiiminėjo advokato praktika. Būdamas atsargoj dalyvavo Atsargos Karininkų Sąjungos centro valdyboj ir ntekumet nebuvó pamiršęs kariuomenės, iš kurios eilių jis buvo pasitraukęs.

1926. m. gruodžio m. 17. d. jis vėl tapo pašauktas iš atsargos ir paskirtas krašto apsaugos ministeriu.

Kaip ir anais sunkiais laikais, ir dabar šviesk mums, p. Ministeri, savo teisingumo ir karštos tėvynės meilės pavyzdžiu; Jam vadovaujant, mes tikimės, atgal atsiimti mūsų seną Vilnių.

Vyriausiojo Štabo Viršininkas pulkininkas Daukantas.

Pulkininkas Teodoras - Marijonas Daukantas paeina iš senos mūsų žymaus istoriko Simano Daukanto giminės. Jis gimė 1884. m., yra kilęs iš Telšių apskrities. Bendrus mokslus ėjo Petrapijly. 1906. m. baigė, su premija už gerą mokslą, jūrų karo mokyklą, 1914. m. jūrų karo akademią. 1906. — 1911. m. laikotarpį dalyvavo tolimame plaukyme: Vokietija — Norvegija — Did. Britanija — Prancūzija — Ispanija — Italija — Graikija — Aigiptas — Tunis — Alžiras — Atlanto ir Šiaurės vandenynuose.

1914. m., dar leitenantas, pulkininkas Daukantas jau buvo paskirtas į Baltijos laivyno štabą, už jo gerai atliktą akademijs darbą: „Abotlando salų apsaugos planus“.

1914. — 1916. m. tarnavo Baltijos laivyno vado štabe operacijų skyriuj. 1915. m. komandiruotas šiaurės — vakarų fronto armijos vado valdžion — laivyno vado atstovu.

1916. m. komandiruojamas rusų korpuse į Prancūziją nuvežti, už ką buvo Prancūzijos R. Prezidento apdovanotas „Legion d'Honneur“ ordinu.

1916. m. už pasižymėjimus pakeltas į II. rango kapitono laipsnį. 1917. m. išrinktas Helsinkų Lietuvių kolonijos pirmininku. 1919. m. buvo D. Britanijos konsulo sekretoriumi Batume. 1920. m. buvo komercijos 560 tonų latvo kapitono padėjėju ir 718 tonų — kapitonu.

1922. m. pradžioj grįžo į Lietuvą. Iš karto buvo paskirtas į Aukštuosius Karininkų D. L. K. Vytauto Kursus.

1924. m. buvo paskirtas Karo Mokslo Skyriaus viršininku, o birželio m. 20 d. krašto apsaugos

ministeriu, kurioj vietoj ir išbuvo iki 1925. m. rugsėjo m. 26. d.

1925. m. lapkričio m. 7. d. išėjo į atsargą.

Išėjęs dirbo Atsargos Karininkų Sąjungoj 1926 m. buvo išrinktas Šiaulių Stajungos Centro Valdybos pirmininku. Dirba Lietuvos tautiniame prekybiniame laivyne.

Daug rašė karo spaudoj ir docentavo mūsų universitete. Pastaruoju laiku redagavo „Trimitą“.

Žemaičių sveikinimas.

Žemaitijos piliečiai, pradėdami vargšų kaimiečių ir baigiant inteligentų, perimti didžiausio džiaugsmo dėl išgelbėjimo mūsų tėvynės nuo baisaus bolševizmo pavojaus ir gresiančio nepriklausomybės praradimo. Mūsų narsiajai ir kil-

nijai kariuomenei, išgelbėjusiai Tėvynę nuo pražūties, reiškiamo giliausios padėkos. Valio, Lietuvos kariuomene!

Telšių visuomenės organizacijų atstovai.

Bedugnės šauksmas.

Buvo tai Napoleono laikais.

— Užėmusios Alkobo kalno viršūnė, anglų dalys vyravo visoms prancūzų stovykloms. Anglų pozicijos, rodos, buvo visiškai neprieinamos. Tačiau prancūzų kariuomenei buvo isakyta tą kalną užimti.

Rugsėjo m. 27. dieną, maršalui Nejui įsakius, sugaudė prancūzų trimitai ir sužė būbnai. Anglų kariuomenė budriai saugojo kalno pozicijas, iš visų pusių bedugnėmis apsuptas.

Valandai praslinkus, netikėtai, lyg iš po žemių, 200 žingsnių atstu nuo anglų pirmutinų pozicijų, pasirodė du grenadierų pulkai, maršalo Neaus vadovaujami. Tuo pačiu laiku, lyg perkūnas, trenkė anglų patrankos ir kulipkomis apibėrė prancūzų kolonas. Maršalas ir jo kareiviai, kaip liūtai įniršę, puolė anglus ir jų patrankas. Visi kaip žvėrys veržėsi pirmyn, nebodami nei prieš ninko ugnies, nei durtuvų. Iki pribėgo prie patrankų žuvo 300, gi pačioje atakoje virš 400. Lyg sunkūs pėdai prancūzai krisdavo ant žemės, bet jų vieton bėgo kiti, jiems žuvus vėl atsirasdavo naujų. Pagaliau patrankos nutilo ir įkaitę anglų artilerininkai drauge su šauliais pasileido bėgti.

— Pirmyn! — sušuko maršalas.

Prancūzai, kaip vienas, puolė juos vytis, bet staiga didžiausia kalno dalis nutrūko ir tūkstantis anglų ir keturi šimtai prancūzų, lyg pašėlusio viesūlo pagauti, dingo nuo žemės paviršiaus, ir nugrimzdė bedugnėn. Buvo tik kažkur bedugnėj girdėti nelaimingųjų šauksmai ir vaišėjimai.

Apie 3. valandą po pietų į prancūzų stovyklą atvyko anglų parlamentaras ir paprašė nurodyti maršalo

būstinę; jis pareiškė, kad anglų generolo Velingtono vardu nori pasikalbėti su maršalu Nejumi apie ištikusią prancūzus ir anglus nelaimę.

Nejus vos tik pradėjo atsipeikėti, nes po mūsų buvo lyg apkvaišęs, todėl pasiuntinys nieko neįleisdavo į maršalo palapinę.

Pagaliau maršalas įsakė pašaukti II. korpuso vadą.

Generole, eisi su manim.

— Paimk su savimi vieną kuopą kareivių ir jų vadą.

Neilgai trukus prancūzai žygiavo anglų būstinės link. Jo laukė su savo karininkais Velingtonas.

— Pone maršale, — skubiai pradėjo Velingtonas, tikiuos, jog tam-tai, kaip ir man rūpi tų nelaimingųjų, kuriuos šiandieną prarijo Alkobo bedugnė, likimas. Šiame atvejuje nėra priešininkų, o yra tik žmonės. Nejus prisiartinio ir vadai paspaudė viens antram rankas.

— Tuoju nieko nelaukiant reikia juos gelbėti.

— Privalėjome tą ankščiau padaryti, — tarė maršalas, — bet nusistebėjimas ir bailsus įvykis mane apkvaišino ir pirmą kartą savo gyvenime pajutau baimę.

Generolai ir jų karininkai stovėjo ant bedugnės krašto. Milžniškas uolės plyšys, lyg baisiausio žvėries nasrai, kurių šonai buvo saulės apšviečiami, tarytum žiovaudamas liudijo bailsos nelaimės įvykį.

Nejus, Velingtonas ir karininkai pailenkė.

— Reikia, kad kas nors nusileistų ten į dugną, pareiškė maršalas. Velingtonas ir anglų karininkai tylėjo.

Nejus, kurs nemėgdavo gaištuoti, kreipėsi į savo karininkus.

Vyriausiojo Štabo Viršininkas pulkininkas Daukantas.

— Dunkit virvių. Kapitone, turi kareivį.

— Taip, pone maršale.

— Prašau į čion

Kapitonas pažvelgė į savo kuopą ir vienas granadieras šėjo į priekį.

— Tas geriausiai atlikė, nes jis yra baskas (basku tautos) — pahrėšė kapitonas.

Kareivis nusivilko mundlerą prisirišė prie virvės, žvaliai atsi-veikino ir pamažu pradėjo leistis bedugnėn. Iš pradžių buvo matyti, kaip jis su lazda rankoje vis slinko žemyn ir pagaliau dingo bedugnėje.

— Na, kas ten? — sušuko nuo kranto.

— Leiskite virvę — atsilienė iš bedugnės.

Tuo tarpu vienas anglas irgi panorėjo nusileisti bedugnėn. Jis buvo kalnų gyventojas. Velingtonas norėjo, kad jis leistųsi paskui prancūzų, bet maršalas Nejus atsakė:

— Nesutinku, nes tamstos škotai (škotų tauta) pakelvie gali užgauti mano kareivį. Mano žaliūnas labai piktas ir užsispyrėlis, užkabintas gali pradėti peštynes ir bedugnėje. Vieton žinių turėtumėm dar du nauju lavonu.

Velingtonas nieko neatsakė. Virvė truputį atsipalaidavo.

— Tur būt, medžiai ar uolos jį sulaukė — pastebėjo kažkuris kareivys.

O-o-o... sušuko bedugnėn. — Virvė vėl išsitempė ir iš gilumos bedugnės pasigirdo.

— Nieko nematau, leiskite...

Virvė kažkaip nenaprastai sudrebėjo. Keturi kareiviniai įsikibę pamažu leido gilyn. Kabas granadieras matėmai orientavosi apgraibomis ir greičiausiai buvo atsidūręs visiškame tamsumoje.

O-o-o... allo ov... šaukė granadierai. — Leiskite, leiskite — girdėjosi iš bedugnės ir vis kaskart duslesnis aidas buvo girdžiamas viršuj.

Vėl virvė sustojo slinku-i bedugnėn ir palaida, lyg žaltys be-ivi gurutodama pakabo, bet staiga vėl išsitempė. Dar kelėtą metrų nuleidus Velingtonas nekantariai tarė:

— Eikite atveiti vienuolį.

Vienas kareivinis nuėjo ir neilgai trukus grįžo drauge su vienuoliu.

Ponas maršale, tarė Velingtonas, štai vienuolis, kurs gali paaiškinti ar yra Alkobu kalnuose priėjimai, kuriais galėtumėm suteikti nelaimingiesiems pagalbos ir juos išgelbėti. Tą vienuolį šiandien anksti areštavau.

— Klaukite, — tarė Nejus.

— Tėvai! — tarė Velingtonas — ar moki prancūziškai?

Vienuolis pasisakė mokas.

— Eate šių apylinkių žmogus ir, tur būt, pažįstate Alkobu kalnus.

Vienuolio galva dar žemiau nulinko.

Tuo pačiu laiku virvę laiką pajuto, kad ji visiškai atsipalaidojo.

— Allo! Sušuko trisdešimts balsų.

Pasidarė tylą ir vos girdimas šauksmas nuaidėjo į bedugnės tamsybes.

— Leiskite, dar leiskite, pasigirdo iš bedugnės. Velingtonas kreipdamasis į vienuolį jam tarė.

— Tėve, išliko didelė nelaimė. Šiandien rytą čia kovėsi keturi tūkstančiai žmonių; staigiai sudrebėjo žemė ir visi dingo bedugnėje.

— Ir keturi šimtai maniškių, — įterpė Nejus.

— Tūkstantis mano vyrų, — tarė Velingtonas. Ar galima kuriuo nors būdu išgelbėti bent jų keletą.

Visi žūrėjo į vienuolį, norėdami išgirsti linksmesnę naujieną. Tačiau vienuolis, puolęs ant kelių, karštai meldėsi, o paskui žūrėdamas tamsion bedugnėn tarė:

— Niekas iš ten jau niekados negrįždavo.

Penkiasdešimts balsų vėl sušuko: Aaoloo...

Buvo jau 400 virvių metras; liko ne daugiau kaip 10. Pasigirdo iš bedugnės tamsybių duslus balsas.

— Dabar girdžiu, leiskite virvę.

Nuleido dar du metrus. Visi sulaukė kvapą ir vėl išgirdo:

— Girdžiu žmonių balsus, t-o-o-li.

— Leiskite toliau.

Virvė pasibaigė. Jos galą pririšo prie medžio; kiek palaukus vėl pasigirdo balsas:

— Toliau nebegaliu... Nuolatos girdžiu šauksmą... Vis dar šaukia...

Granadierių balsas jungėsi su nežinia iš kur kilančiais aidais ir tyliai skambėjo bedugnės tamsybėje.

Maršalas Nejus pasilenkęs sušuko:

— Ka, girdi?

— Šimtas kareivių vienu balsu, lyg griausmas pakartojo:

— Ka, girdi?

Galingas šauksmas suaidėjo bedugnėn.

Po to užviešpatavo tylą. Visų galvos, kaip ir vienuolio, žemai nuilenkė. Visi jautė, kad iš bedugnės turi išgirsti kažkokį nepaprastą, amžinai atmintiną atsakymą. Ir iš tikrųjų netrukus lyg kapinių vėjelis atnešė iš bedugnės tamsybių žodžius:

— Girdžiu... girdžiu... šaukia... Valio! Tegyvuoja Prancūzija ir mūsų vadas Napoleonas!

Vertė A. U.

Naujais metais.

Išlydės sesulė broj —
Žirgu nusineš bernužis...

Iš po pradingusių dienelių, metų skraistės,
Nekviesta pas mus pražys galva senovės.
Subruzdės sūnų dvasia — kerštu ims kaisti...
Žygį triumfo giesmėm pasitiks šventovės.

Ė ties riba sutremps šimtai žirgu kanojų;
Valandai sunokus gandra duos p tranka;
Ir laukais patrauks pėsčiosios mitrios kuopos,
Ė užsigeidus Kovui sujudės ir tankai...

Jeigu Naujieji Metai apsisistos Europoj:
Retais į tabumais užvaldys didžiūnus...
Prieš gaujas statys krūtines narsios kuopos;
Laisvė amžiais slėgiama siųs priešui perkūnus.

Kraujuotu rytmečiu įžengsim tėvų sostan:
Apsiverks džiaugsmu miestas savo rūmais.
Neiuokai! Pasaulis kels už Vilnių tosta:
Skysty praskies idėjas ir klaidžiasias dūmas...

Anydas.

Atostogose.

Laikrodis išmušė jau ir 24 valandą, o eilinis Run-riumenėje, o atostogų dar nėra buvęs. Jis jau turi gys Vincas dar akiu nesumerkė. Jis galvojo apie ke- dokumentus ir laukia aušros vykti į stotį, o iš lionę, namus, kaimynus. Pusė metų kai tarnauja ka- ten traukiniu namo.

— Koks linksmas bus važiavimas, — mąsto Rungys, vartydamasis lovoje. O už vis labiau jo mintys buvo prie mylimos Marytės. Rašydavo jai dažnai ir ji jo neužmiršdavo. Be jos ilgesio ir švelnių žodelių, Rungys rasdavo jos laiškuose ir kvietimą apsilankyti pas ją, nes ji labai jo išsilgusi.

— Dabar ji mane labiau mylės, negu pirma, — manė sau gulėdamas Rungys. Iš tikrųjų dabar jis buvo kitiškas: vaikščiojo taisyklingiau, buvo žvalkesnis, mokėjo gražiai apsisukti, be to, vaikščiodamas į vakarėlius gerai išmoko šokti valsą. Namie būnant jam mažai tekdavo su Maryte pašukti: ji mėgdavo valsą, kurį daugiausia šokdavo su kitais vaikinais, o jam prisėdavo nekantriai tik žiūrėti, kaip Marytė su kitais šoka.

Dar būtų daugiau mąstęs, bet staiga išgirdo mušant dvi valandį, pašoko iš lovos ir pradėjo rengtis į kelionę.

Apsirengė nauju mundiru, naujomis kelnėmis, batais ir tikrai neblogiausiai išrodė. Bet kaip jis namo važiuos be ginklo? Tą klausimą Rungys buvo išrišęs anksčiau: suieškojo gerą pilietį ir nuo jo nusipirko už 40 litų revolverį.

Atsisveikinęs su draugais nudrožė į stotį, nes neužilgo turėjo jau ir traukinys išeiti. Nusipirko bilietą. Sėdo į traukinį ir nuvažiavo savo gimtojo krašto link. Rungys sėdėjo prie lango ir žiūrėjo į apsiniaukusių dangų ir šarmuotus medžius, nioksančius mėlyno mėnulio šviesoje. Traukinys jau stotį, Rungys išlipo. Čia jau laukė jo brolis.

Buvo Trys Karaliai. Sniegas girgždėjo po arklių kojomis ir šlajų pavažomis, aplinkui slankiojo šaštas rūkas, sušalusios medžių šakos, vėjo judamos, lyg raudote raudodo graudžiu užkimusiu balsu. Rungys važiavo dairydamasis linksmomis akimis. Jam linksma buvo ir jauku.

Jau rytuose horizontas pasipuošė auksine spalva, kai Rungys parvažiavo namo. Čia jį visi sutiko džiaugsmingai. Vieni vaišino, kiti klausinėjo apie kariuomenės gyvenimą. Bet jis paprašė sesers, kad paklotų lovą, nes norįs pailsėti, o į viską paskum atsakysias.

Tėvas ilgai žiūrėjo į miegantį sūnų. Buvo kadaise ir jis kareivis. Išsitrankęs po Rusijos miestus, dalyvavęs karė su Japonais ir buvo net sužeistas. Buvo energingas, drąsus, vikrus. Prisiminęs savo praeitį, užsimastė. Galia jam buvo to vargo išvargto ir kraujo pralieto, ginant svetimus reikalus. Ir kaip linksma dabar buvo žiūrėti į sūnų, turintį laimės gyventi tame laikotarpyje, kada Tėvynė reikalauja pagalbos. Kas žino, ar būtų tikėjęs, jei būtų kas sakęs tuomet, kada jis marširavo po Mandžiūrijos laukus, kad jo sūnus po kelionikos metų marširuos po Lietuvos žemę, valys ją nuo grobuonių priešų.

Ilgai dar gal būtų jis mąstęs apie praeitį, jei nebūtų išgirdęs mažos desimties metų mergaitės Onytės

balso, kuri buvo pasigriebusi revolverį ir pribėgusi prie motinos klausinėjo, kas tai per dalykas. Motina išsigandusi, drebančiomis rankomis traukė iš Onytės revolverį, aiškindama, kad čia yra tokia mašina, kuri „pull-mi-tu“ yra vadinama.

Desimtis dienų praėjo, kai Rungys ilsėjosi atostogose. Lyg jau ir nuibodo jam namie, nes išsilgo savo draugų, kariuomenėje p-likty. Neįdomu buvo nė pas Marytę lankytis. Dieną važinėjo tai pas pažįstamus, tai pas gimines svečiuosna. Vakaraš kažin ką mąstydamas ir ilgėdavosi.

Vieną šeštadienio vakarą sėdėjo Rungys kambaryje ir mąstė apie kariuomenės gyvenimą: — ten šiandien linksma, orkestras grežia, šoka; kažin ką mano Elenytė veikia? Et geriau nemanyti! Juk aš turiu Marytę. O, kad ji sužinotų, tai būtų man... Mintys Rungio galvoje bėgo, kaip upėje vanduo.

Tykus vakaras. Nė mažiausio vėjelio. Giedra.

Laukai, sniego skraite apkloti, baltuoja. Išėjo Rungys į lauką, perėjo vieną kartą per kiemą, kitą kartą ir vėl į namus. Nėko negirdėti, tik sniegas čišką po jo kojomis; kaime retkarčiais šuo suloja, iš miško girdisi žuakų ir pelėdų šūkavimai. Kūtėje prunkščia arkliai.

Išgirdo: „Čirkš! čirkš!, čirkš!“. Žiūri, — ogi Vaikų Jonas.

— Na, kur gi taip vėlai ir dar tokiam šaltame ore vaikščioji? — paklausė Rungys.

— Atėjau pas tave, drauguži. Jau atostogos baigiasi, o tu nė kartą nebuvai vakaruškose — kalbėjo Jonas, sukinėdamasis aplinkui.

— Na, tai kur gi tos vakaruškos, pasakyk me dž am sis? Eisiu ir aš šiek tiek pašokinėti su savo Maryte!

— Pas Tamošių suvatėm visas mergas, atnešėm „garmošką“, pristatėm, žinai, tą Motiejaus pusberni griežti, o mes šokam, kai dideli. Žinai, linksma, brolyti, ir b-ltakės yra. Et, ką čia žiūrėti, einam Rungy. Mat už trijų dienų išvažiuos, o mes tavo išleistuvėms ir surengėm tas vakaruškas.

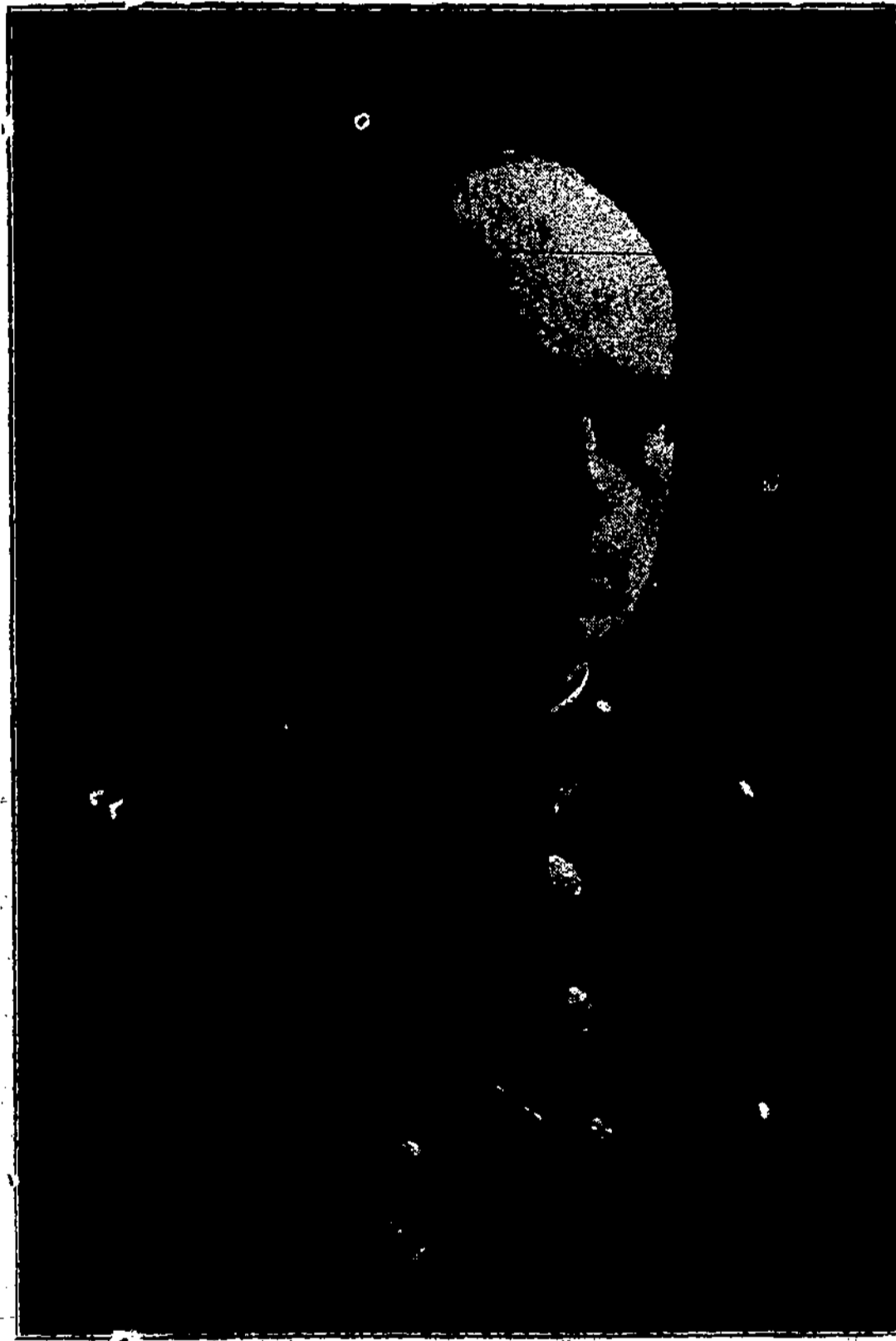
Už valandėlės jau abu buvo vakaruškose. Šoko, gėrė lašelį po lašelio ir... nusilesė kaip žašiniai. Rungyui dabar irgi buvo linksma. Jis pašokęs atsėdo ir pradėjo

pasakoti, kaip kareivių visi lenkiasi, labiau, negu kito verslo žmonių.

— Mūs ir policija bijo, — didžiudamasis pasakė Rungys.

— Aple civilius žmones nė kalbos negali būti nueinam kur nors į vakaruškas; jei gerai, tai šokam visi drauge, o jei ne, tai tuojaus visus už pečių sukūšam ir mes vieni tada ponai, — smagiai šnekėjo Rungys, ir retkarčiais pažiūrėdavo į Marytę, norėdamas žinoti kokios ji bus apie jį nuomonės.

— Ką tu kabiniesi! Nelisk!... vyt juos!... duot, kaip šunims!... — pasigirdo priemenį šūkavimai ir bilsdys.

A. a. kapitonas Vincas Jonuška, „Kardo“ redaktorius, miręs 1926. m. gruodžio m. 18. d. Velionis gimė 1895. m. Panevėžio mieste. 1919. m. pradžio e stojo Lietuvos kariuomenės savanorių — Vilniaus batalioną. 1919. m. gruodžio m baigė Karo Mokyklą (II. laida). Patekęs į 5. p. pulką ėjo to pulko adjutanto pareigas. 1923. m. baigė Aukštuosius Karininkų Kursus. Dirbo Vyr. Št. Operacijos Skyriui ir nuo 1926. I. I. Karo Mokslių Valdyboje. Palaidotas Panevėžio kapuose.

— Bėk, Vincal, pažiūrėti, kas ten darosi, ten, tur būt, mušasi. Perskirk juos. Išvaikyk! prašė nusigandusi Marytė.

Įsimaišė ir Rungys į tą peštukų būrį. Suriko vieną kartą, suriko kitą kartą dar smarkiau. Bet niekas jo nė klausyti nenorėjo. Buvo visi gerokai įkaušę, skaldė vienas kitam antausius ir tiek. Gavo ir Rungys ne vieną kartą per sprandą. Jam ir pikta, ir gėda pasidarė. Ką tik gyrėsi, kad visi kareiviui lenkiasi, tą visa ir Marytė girdėjo, o dabar ji mato, kad niekas nekrempia į jį jokio dėmesio. Rungį apėmė apmaudas, išsitraukė revolverį ir „pykšt! pykšt!“ iššovė į lubas. Dar labiau apipuošė jį iš visų pusių ir atėmė revolverį. Tuo tarpu ir policija pribuvo. Sustatė protokola, pareikalavo iš Rungio leidimo ginklui laikyti; Rungys jo neturėjo, užtatai revolverio jam negražino, o jį areštavo, kad pristatytų į dalį, nes į lubas šaudamas persšovė moteriai, kuri buvo nuo peštukų pasislėpusi, koją.

Rytojaus rytą policininkas lydėjo Rungį į dalį. Rungio motina verkė sakydama: „išvarė mano sūnelį ir „pulimiotą“ atėmė tie nevidonai, kad juos kur velniai“.

— Ginklas ne žaislas, reikia žinoti, kada jis vartoti, — kalbėjo tėvas, krapštinėdamas pypkę. — Daug kartų pasakojau, kaip reikia elgtis su ginklu, statusus, taipogi žino, tai kamgi dirba tokias „baikas“. Dabar pasimokys, kaip su ginklu apseiti, kaip gaus daboklėj tupėti.

Važiuoja Rungys traukiniu į dalį. Policininkas sėdi šalia jo. Jam pikta buvo, pamanius, kad nepasisekė muštynėse. Gėdinosi manydamas apie arešta-

vimą. Vis būtų ne taip nemalonu, kad tuos visus nuotykius nebūtų mačiusi ir Marytė.

— Toks dabar iš manęs ir vyras! manė sau traukinyje sėdėdamas Rungys.

— Del Marytės dar vis būtų nieko. Aš parodysiu tokių gudrumų, kad tas mano nepasisekimas lengvai išdils iš jos galvos, bet ką pasakys vadas, kaip pamatys mane parėinant su palydovu ir sužinos mano pasielgimą.

Įėjo Rungys į raštinę. Nedrąsiai apsidairė, žingsnį pažengė toliau nuo durų ir sustojo.

— Na, Rungy, grįžai iš atostogų?

— Ne, tamsta, vade, mane sužiūžino! Tuo tarpu policininkas įdavė pakietą, kuriame buvo ant Rungio surašytas protokolas ir įteikė revolverį.

Perskaitė vadas protokola, atsistojo, ir priėjęs prie Rungio paklausė:

— Iš kur revolverį ėmei?

— Pirkau, tamsta vade!

— Ar nežinojai, kaip turi paleistas atostogų elgtis

— Žinojau, tamsta vade!

— Tai kodėl tokią niekšybę padarei ir žeminai kario varda?

— Kaltas, tamsta vade! Vadas patupdė Rungį keliolikai parų daboklėn.

Sėdi Rungys daboklėie ir mąsto: — Kaip kvailai su tuo ginklu mano pasielgta. Juk aš galėjau nukauti visai nekaltą žmogų.

Atsiminė jis dabar ir tą, kad ginklas turi būti vartojamas vien garbingiems tikslams.

J. M—as.

Leonas Vitkauskas.

Lietuvos linkėjimas 1927-ms metams.

Bilstelėjo
Tūkstantis devyni šimtai dvidešimts septintų metų
Saliutas,
Ir tu —
Lietuva —
1918-tais
Pasiskelbus nepriklausoma,
Atsistojai į naują
Istorijos lakštą.
Jau
Pabaigta
Su rusais.
Apsidirbta
Su vokiečiais.
Tiktai liko
Nebaigtas senas ginčas

Su lenkais. —
„Atiduok Vilnių!“
Klaipėda mūsų.
Mūsų ji buvo,
Mūsų yra.
Dabar,
Lietuva,
Tau reikia —
Kad tavo nuosavi
Jūrg milžinai
Ten stovėtų,
Ir į visus kraštus plauktų.
Kad po šalį ekspresai skristų,
Kad tavo artojams daug naštos nukristų,
Kad vietoj bakužių rūmai išpalengva stotų,
Ir kad pažintų sūnūs laisvę iškovotą.

Kaip švenčiamos Kalėdos kitų valstybių kariuomenėse.

Lietuvoje Kalėdos švenčiamos labai iškilmingai nes toji šventė yra viena iš didžiausiųjų. Kitose valstybėse ir jų kariuomenėse Kalėdos švenčiamos įvairiai: vienur iškilmingiau, negu Lietuvoje, kitur ne taip iškilmingai, o kai kur jų net visai nešvenčiama.

Atsimenu, kaip man 1916 metais teko švęsti Kalėdas Rumunijoje. Per didįjį karą rusai kariavo kartu su rumunais prieš vokiečius, austrus, bulgarus ir kt. Į Rumuniją buvo pasiusta rusų kariuomenė. Kariuomenei per 1916. metų Kalėdas teko stovėti kiek toliau nuo pirmų pozicijų, Niamcų miestely.

Kūčių vakarą mūsų mokykla kuopa išsirikavo gatvėje, netoli rumunų bažnyčios, vakariniam patikrinimui. Bažnyčioje tuo laiku buvo Kūčių vakarinės pamaldos. Iš bažnyčios bokšto buvo girdėti varpų

ir ažuolinės lentos garsai; rumunų bažnyčiose greta varpų kabinamos ir tokios lentos, į kurias per skambinimą muša plaktukais. Pamaldoms pasibaigus, žmonės pradėjo eiti iš bažnyčios. Patamsėje buvo matyti, kaip poros, ypač rumunų kareiviai, bučiavo, prie mūsų išrikuotos kuopos priėjo, iš bažnyčios išėjęs, rumunų kunigas ir kuopos viršilai pradėjo kažką rumuniškai sakyti, bet šis, nieko nesuprasdamas, stovėjo ir šypsojosi, o kada kunigas netikėtai jį dukart pabučiavo, viršila visai sumišo. Viršila palikęs, kunigas pradėjo bučiuoti visus mus iš eilės, tai atlikęs ir dar kažką visai kuopai pasakė, nuėjo sau. Kadangi mes buvome į Rumuniją atvažiuavę dar neseniai ir nei rumunų papročių, nei jų kalbos dar nežinojom, tad kunigo pasielgimu buvome labai nustebinti. Tik vėliau suži-

nojome, kad ten yra paprotys, per Kalėdas bučiuotis. Mus visus rumunai pavaišino „laoty“ (taip rumuniškai vadinasi pienas) ir „mamalyga“, t. yra iš kukurūzinių miltų be druskos išvirta košė, kuri ten vartojama vietoj duonos. Teisybė, turtingesni rumunai per Kalėdas nešė į bažnyčią švesti ryžių košę, bet mums jos neteko ragauti, nes frontas buvo netoli, gyventojai pribauginti ir nuskurdę ir ryžiaus mažai kas teturėjo. O dėl tų priežasčių ir papuoštų eglaičių visame Niamcų miestely niekur nebuvo matyti. Rusų kareiviai tą dieną buvo patenkinti ir tuo, kad gavo silkių su bulvėmis, o kadangi mes visi buvome kariai, tad ir bulvės mums buvo išvirtos „su mundurais“.

Tokios tada buvo Kalėdos Rumunijoje.

Dabartinėje Lenkijoje, ypač jos vakarų vaivadijose, Kalėdos švenčiamos labai iškilmingai. Lenkų kariuomenėje nėra beveik nė vienos kuopos, kur per Kalėdas nebūtų, nors mažos eglutės arba „hoinkos“, kaip lenkai ją vadina. Kareiviams ruošiamas bendra Kūčių vakarienė.

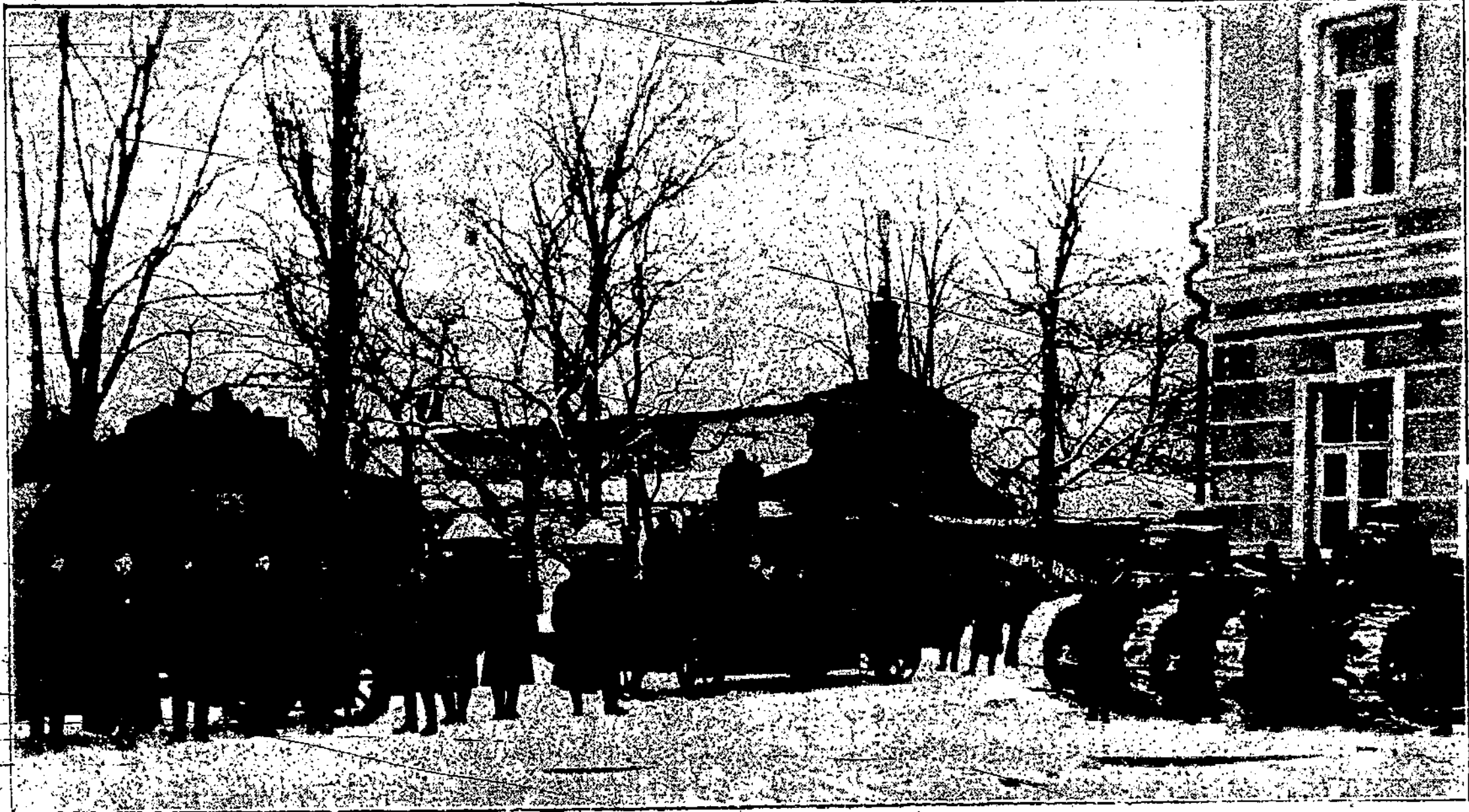
Kalėdų eglaitės puošti paprotys yra ypač išsiplatinęs vokiečių kariuomenėje. Per Kalėdas kiekviename „reichswehro“ (taip dabar vadinama vokiečių kariuomenė) kareivinėje būtinai turi būti gražiai pa-

gauti reikėtų atlikti 700—800, o gal net ir 1000 kilometrų kelionę, todėl taip ir buvo daroma.

Dabartinėje rusų kariuomenėje jokių Kūčių ir eglaičių visai nėra, nes gražių ir senų tradicijų bolševikai neperpažįsta.

Prancūzų kariuomenėje ir bendrai Prancūzijoje Kalėdos neturi tokio iškilmingumo, kaip pas mus: prancūzai laukia ne tiek Kalėdų, kiek „karnavalo“, t. y. laiko po Kalėdų, kada prasideda įvairiausi pasilinksminimai. Eglaičių prancūzai beveik nepuošia, išskyrus tik Prancūzijos Alzaco ir Lotaringijos provincijų ir dalinai Prancūzijos sostinės Paryžiaus. Visur kitur eglaitės vietoje, per visą Kūčių vakarą, prancūzų krosnyje dega bambuko gan storas pagaly, kurį prancūzai vadiną „la buche de Noël“. Tas daroma ir kareivinėse. Ką šitas paprotys reiškia, sunku pasakyti, paprotys ir tiek. Kalėdų dovanos „etrennes“ kareiviams duodamos ne per Kalėdas, bet Naujų Metų dieną.

Kalėdų naktį kareiviai eina į bažnyčią piemenėlių mišių klausyti; po mišių valgo kūčias, per kurias ant stalo būtinai turi būti du valgiai: „le boudin“, t. y. kraujo dešra iš kiaulės ir „le dindon“ — kalakutas. Ypač brangus prancūzams keptas kalakutas, ir jei nėra kalakuto — nėra ir Kūčių.

Gruodžio 17. d. Kaune: šarvuočiai ir tankai sergati Vyriausią Štabą.

puošta eglaitė. Per didįjį karą vokiečių kareiviams į frontą Kalėdoms be kitų dovanų buvo siunčiamos spalvuotos žvakutės ir kiti papuošalai; ir apkasuose Kalėdų naktį vokiečiai puošdavo eglutę ir į uždegtas žvakutes žiūrėdami prisimindavo, kad ta naktis iš tikrųjų Kūčių — Kalėdų naktis.

Rusijos caro kariuomenėje Kalėdos nebuvo švenčiamos labai iškilmingai: daug iškilmingiau rusai švenčė Velykas namie. Eglaitės papuošimas retai kur buvo daromas. Įdomu pažymėti kad Kalėdų medelio puošimas, jei kur ir buvo daromas, tai dažnai visai neatšivėlgiant į tai, ar tai buvo eglė ar pušė. Rusijoje yra daug tokių vietų, kur eglės visai neauga, ir joms

Antrą Kalėdų dieną visi prancūzų kareiviai jau eina į užsiėmimus, nes Prancūzijoje Kalėdos švenčiamos tik vieną dieną (pas mus dvi).

Nors prancūzų kariuomenėje Kalėdos tęsiasi tik vieną dieną, bet prancūzų kareivis tos šventės labai laukia, ir daugiausia tik todėl, kad per Kalėdas Prancūzijoje leidžiama pabučiuoti kiekvieną moterį.

Galima manyti, kad šis gražus paprotys ras pritarimo ir kitur.

Tai tiek nors bendrais bruožais apie tai, kaip švenčiamos Kalėdos kitų valstybių kariuomenėse.

St. R.

Puskarininkių autoriteto pagrindai.

Žodis „autoritetas“ yra kilęs iš lotynų kalbos; jis reiškia išradimą, mandagumą, padorumą, švankumą, taurumą, pavyzdį, patikimumą ir t. t. Geriausiai tą žodį suprasime iš šio pavyzdžio. Sakysime jūsų gimtiniame

kaime yra vienas išmintingas, doras, visų patikimas ir gerbiamas žmogus, pas kurį viso kaimo žmonės eina įvairiais reikalais patarimų prašyti; visi juo pasitiki, kad jis nieko nenuskriaus, be reikalo neapšnekės;

visuose reikaluose jis geriau nusimano už kitus to kaimo žmonės. Apie tokį žmogų galima būtų sakyti, kad jis tame kaime turi autoritetą.

Bet kokija sudėtingesnė draugija be autoriteto nėra įmanoma, nes draugijoje reikalingas tarpusavio pasitikėjimas, tam tikra pagarba. Kariuomenė taip pat yra tam tikra draugija, kurios tikslas yra daug aukštesnis už kitų kokių nors draugijų tikslus. Kariuomenė, gindama valstybę nuo vidaus ir išorės priešų, saugo visas kitas draugijas, laiduoja joms ramų gyvenimą. [kitas bet kokias draugijas žmones deda savo turtus, tuo turtu atsako, o kariuomenė yra dedamas brangiausias turtas — žmogus, kuris, pasižadėdamas ligi paskutinio kraujo lašo ginti savo tėvynę, tam tikrais atvejais (per karą) atsako net savo gyvybe. Todėl numanu, jei kitų draugijų vadams reikalingas autoritetas, tai tikstanteriojai daugiau reikalingesnis jis yra kariuomenėje jos vadams.

Juo didesnė dalis, tuo jos vadas turi turėti daugiau autoriteto. Autoritetas itin reikalingas ir žemesnems vadams — viršiloms, kuopų vadų dešnei rankai, ir puskarininkiams — būrininkams bei grandininkams. Aš čia nekalbėsiu plačiau apie kitus vadus, tik noriu pataiti „Kario“ skaitytojams puskarininkiams, kaip galima įsigyti to taip labai jiems reikalingo autoriteto.

Kiekvienas autoritetas iš esmės remiasi dviem pagrindais: 1. vidurinis pagrindas — vyravimas galėjimu, mokėjimu, patyrimu ir būdu; 2. išorinis pagrindas — ypatinga tvarka, pavyzdžiui, šeimoje — gimdytojų pripažinimo teisė ir baudimas, o valstybėje — teismas, policija, kariuomenė. Vadinasi, autoritetas yra vidurinis, kuris paremtas mokėjimu, galėjimu, pagarba, ir išorinis, kuris paremtas prievartos jėga.

Kariuomenėje svarbiausia išorinio autoriteto ramsis yra drausmė. Jau pati drausmės organizacijos jėga laiduoja kiekvienam puskarininkiu autoritetą, nežiūrint atskirai į jo asmenį. Drausmė yra paprastai svarbiausia puskarininkiu autoriteto pagrindas, drausmė patikimiausiai paveda atskiras valias bendrai valiai ir tuo laiduoja aukščiausį kariuomenės veikimą, kokio negali pasiekti jokia kita įsakymu ir klusnumu paremta draugija.

Bet su šitomis išorinėmis drausmės priemonėmis, kurios paremtos daugiausia mitrinimu ir bausmėmis, vadnisi vien tik prievarta, puskarininkiu autoritetas nepakankamai tėra tvirtas; puskarininkiu autoritetas turi remtis visa eile kitų ypatumų, svarbiausia jų asmens ypatumais.

Puskarininkis ir per karą įgauna gana pastovų autoritetą, jeigu jis toli prašoka savo valdinius galėjimu ir mokėjimu. Jis turi žinoti kiekvienos padėties reikalus, nes tas jam laiduoja valdinių pasitikėjimą. Visuose kūno veikimuose (sportas, šaudymas, žygis) jis turi mažiausiai pralenkti bent vidutiniškus savo valdinius. Taipogi labai svarbu, kad puskarininkiai būtų kaip žmonės geru pavyzdžiu valdiniams; tuos reikalavimus stato ir „luomo“ pareigos. Aštriu teisingumu jis turi vykdyti jam patikėtus drausmės reika-

lavimus. Jis turi savo valdinius prie savęs patraukti, t. y. pats pavyzdžingai eidamas pareigas ir mylėdamas tėvynę patraukti savo valdinių valią. Įkvėpti jiems tai, išaukšti juos dorovingais žmonėmis, kad jie būtų sąmoningi piliečiai ir saugotų savo karininkų ir valstybės autoritetą.

Tolimesnis puskarininkiu autoriteto pagrindas yra nenuilstamas rūpinimasis savo valdiniais, ir kuo tas rūpinimasis yra kuklesnis ir tylesnis, tuo jis geriau veikia. Jis turi žinoti, kur ir kuriam batas koją spaudžia; kiekvienas rūpestis, kiekvienas reikalas, kuriuos nurodo statutai ir įsakymai, turi būti jam žinomi. Puskarininkiu autoritetui geriausias laidas, jei jie per karą rūpinasi gerinti savo valdinių gyvenimo sąlygas; distanciją reikia išlaikyti; viršininkų familiariskumas su valdiniais yra duobė autoritetui.

Autoriteto nestiprina nuolatinis kišimasis į visokias atskiras tarnybos smulkmenas, nuolatiniai įsakinėjimai ir nurodymai. Autoritetą pakelia retesni įsakymai, kurių vykdymas gerai sekamas ir duodamas juos vykdančioms valdiniams tam tikras savarankiškumas.

Ypatingai sunkus vyresniųjų puskarininkiu autoriteto klausimas tarpe jaunesniųjų puskarininkiu. Prieš tai vyresnieji puskarininkiai turi statyti geresnę išvaizdą, laikyseną, išsilavinimą, taktikos mokėjimą ir savo krašto pažinimą. Kad vyresniųjų puskarininkiu autoritetas nenkentėtų, labai gera pradžioje jų darbą griežtai atskirti nuo jaunesniųjų puskarininkiu. Į vidaus tarnybą, rikiuotės ir ginklų mokymo smulkmenas vyresnieji puskarininkiai tik tada teikiša, kai pastebi, jog jaunesnieji puskarininkiai to negali. Tas daroma tik surinkus juos atskirai po užėmimų vakare ir atskira programa smulkiai dalyką nagrinėjant. Reikia lipti visą pasakytą atkartoti ir praktikoje parodyti. Jeigu vyresnieji puskarininkiai tik leis nukrypti nuo jų aiškaus įsakymo, tai be abejonės jų autoritetas nukentės. Kiekvieno tokio veiksmo sėkmingumas pareina nuo gero statuto mokėjimo. Puskarininkis neturi nieku gyvu nepamiršti ateiti į užsiėmimus. Kiekvienas šiuo reikalu trūkumas pakenks jo autoritetui. Vyresniųjų puskarininkiu autoritetas kyla, jei jie jaunesni puskarininkiams savo priešūroje paveda savarankiškai spręsti eilę uždavinių; be savarankiškumo jaunesnieji puskarininkiai nusimina ir pradeda vyresniuosius kritikuoti.

Bendrai puskarininkis turi stengtis visomis jėgomis stiprinti savo autoritetą ten, kur jis gali pralenkti kitus: sporte, šaudymo dalykuose, per taktikos pratimus. Mokydamas valdinius krašto pažinimo turi sudominti ir patraukti savo klausytojus.

Puskarininkiai turi vengti ginčų su kareiviais politikos, socialiais ir ūkio klausimais; apie tuos reikalus tegali su jais kalbėti be žalos autoritetui tik karininkai, kurie yra daugiau patyrę, didesnio takto.

Jeigu puskarininkis vengs čia nurodomų klaidų ir stengsis tinkamoje vietoje pralenkti elinius kareivius, tai nėra abejonės, kad jis įgys jam reikiamą autoritetą.

X.

Nauji 1927. metai.

Štai ir vėl sukako metai vieni
Ir dingsta tarp praėties laikų,
Palikdami įvairiausių atminimų
O ypač tarp mūsų eilių.

Vieniems jie buvo linksni ir malonūs,
Kiems pilni įvairiausių skausmų,
Todėl laukiama Metų Naujųjų
O ypač tarp kareivių eilių.

Sudiev metai senieji,
Linksmybės ir skausmai šalin!
Sveiki Metai Naujieji!

Suteikit komanda — „į Vilnių pirmyn“!

Paskelbkite tą žinią tarp mūsų eilių,
Nes vargsta mūs broliai jau metai keli
Ir laukia ištroškę liuosybės laikų
O mes pasiruošę padėti jiems visi.

Jaun. pusk. *Pempe*.

Kariuomenės kova su beraštiškumu.

„Mūsų Žinyno“ 33. n-ryj Vyt. Steponaitis paduoda paskutiniųjų metų naujokų išsilavinimo statistiką. Iš tos statistikos aiškiai matyti kariuomenės vardinio liaudies švietimo.

Tautybėmis į kariuomenę buvo paimta:

	1921. m.	1922. m.	1923. m.	1924. m.	1925. m.
lietuvių	86,74	85,49	86,02	89,31	88,87
žydų	5,40	7,68	7,12	4,47	3,67
rusų	—	2,77	2,56	2,15	3,02
lenkų	3,43	2,35	1,82	0,95	1,98
vokiečių	—	1,21	2,12	2,64	1,96
latvių	—	0,26	0,24	0,33	0,42
gudų	—	0,19	0,10	0,15	—
totorių	—	—	—	—	0,08
karaimų	—	—	0,01	—	—
čigonų	—	—	0,01	—	—
kjtų	4,43	—	—	—	—
	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Per 1922-25 metus visų paimtų naujokų išsilavinimas buvo šioks:

	1921. m.	1922. m.	1923. m.	1924. m.	1925. m.
1. Analfabetai	—	26,30	25,75	28,61	28,64
2. Mokantieji tik skaityti	—	12,48	11,37	9,30	10,48
3. Mokantieji skaityti ir rašyti, bet neįėję mokyklų	—	31,32	28,81	27,06	31,04
4. Baigę pradžios mokyklą ar įsėjusieji	—	23,71	28,61	33,65	24,28
5. Baigusieji aukštesnę už pradžios mokyklą ar įsėjusieji	—	6,10	5,46	6,27	5,56
	—	100,00	100,00	100,00	100,00
Nemoką lietuviškai	—	?	2,85	1,73	1,69

Analfabetai ir mokantieji tik skaityti naujokai kariuomenės d-lyse per naujokų mokymo kursą mokėsi skaityti ir rašyti. Mokymo kursą baigus naujokai turi stoti į egzaminų komisiją, kuri tikrina mokymo rezultatus.

1925. metų analfabetų mokymo rezultatai:

Kariuomenės rūšys	Stojo į egzaminus	Jų išmoko		Liko analfabetai
		Tik skaityti	Skaityti ir rašyti	
Pėstininkai	71,9	18,2	68,4	13,4
Raitininkai	63,1	36,6	48,8	14,6
Artilerija	71,7	6,6	88,3	5,1
Inžinerija	98,4	6,7	98,3	—
Iš viso	72,1	18,3	69,4	12,3

Mokančių tik skaityti mokymo tų pačių metų rezultatai:

Kariuomenės rūšys	Išmoko rašyti	Liko kaip buvę
Pėstininkai	89,7	10,8
Raitininkai	62,6	37,6
Artilerija	82,4	17,6
Inžinerija	100,0	—
Iš viso	88,4	11,6

A. Kis

Irgi pavyzdingas vyras.

— Kągi tu, Jonai, sakai savo žmonai taip vėlai naktį namon sugrįždamas?

— Aš pasakau jai tik „labas vakaras“, o toliau jau ji viena kalba.

Iš mano kelionės po Lietuvą.

Gražūs vasaros rytai, lydimi paukščių koncertų, pabaigė mano kantrybę, ir aš ružausi po Lietuvą pasižiūrėti. Gražiai siubuojami laukai, šnaranti pageltę rugiai, žali jaunučių linų plotai suteikia kaž kokio jaunumo ir džiaugsmo. Sunku sulaikyti besiveržiančią širdį tolyn ir tolyn.

Važiuoju dviračiu. Anlinkui matosi išretinti miškai, priešais kyšo du raudoni bažnyčios bokštai — tai Vaškai. Mažutis miestelis, pilnas žydu ir pragarsėjęs savo klampynėmis. Per miestelį nuo Panevėžio — Pavalio tęsiasi senas miškelis, apie kurį man iš senelių teko girdėti daug pasakų iš baudžios laikų, kada važiuodavo įgiausios virtinės vežimų į Rygą. Porą kilometrų į šiaurę Gineikiai, a. a. karininko Jozapavičiaus gimtinis kaimas. Iš Vaškų pasukau Žeimelio linkui. Visur matėsi puikus derlius, nors dar vietomis javai vos pradėję plaukti.

Artėjant prie Žeimelio vis dažniau ir dažniau girdėjau latvių kalbą. Pats Žeimelio miestelis dar skurdėnis, netgi Vaškų, nors iš tolo gražiau atrodė — daugiau žalumo ir dvi bažnyčios (viena liuterių). Vėskelis gerai prižiūrimas ir visur statomi cementiniai tiltai.

Štai ir Kriukai, mažutis miestelis, apsuptas smirdančios upelės. Visur vien žydai, žydai ir žydai... Mat, čia derlingas kraštas, daug sėja linų, tai ir žydams pilnas.

Iš tolo viliojančiai saulėje blizgėjo Jonišio bažnyčios bokštai. Atvažiuoju. Didžiulė gryno baroko stiliaus bažnyčia net stebint stebina, juk toks statinys puikiai papuoštų ir mūsų Kauną.

Atsisėdu ant suoliuko ir geriuosi. Šalia manęs sėdi suvargęs senukas, persimetęs seną maišą per petį.

— Ar senai ši bažnyčia statyta? — klausiu.

— Jau bus apie keturiasdešimts metų... — atsako.

— Bet brangiai kainavo tokia puiki bažnyčia pastatyti.

— Kainavo, tai kainavo, bet seniau ne tokie žmonės būdavo, e, ką čia jau bekaibėti — ir ėmė pasakoti, kaip seniau žmonės maldingi būdavo.

— Ot, kad ir Jurgaičių kalnas. Seniau į jį šimtais žmonių plūdo, o dabar gėda... sakyti, kryžius vagia.

O kas tas Jurgaičių kalnas, sakyk, dėduk?

— Et, vaikeli jūs jaunieji jau tyčiojaties iš mūsų senių, — ir nupasakojo kaip seniau jis pats vežiodavęs maldininkų kryžius ir daug, daug skundėsi ant mūsų jaunosios kartos... Senelis pasakojo, kad net iš Prancūzijos važiuodavę gydytis į stebuklingą Jurgaičių kalną. Važiuojant plentu iš Jonišio Šiaulių linkui privažiuoju Mušą. Koki ji čia maža, palyginus ją ties Saločais, bet graži: baltos, geltonos, kur ne kur net raudonos vandens lelijos, tankiai, tankiai sužėlę

maldų krūmeliai, taip dailiai ją puošia. Kairėje, porą kilo metrų į šalį, man prieš akis išdygo raudoni Meškuičių bažnyčios bokštai. Atvažiuoju, bet nieko ypatingo nerandu.

Važiuojant toliau vieškeliu pastebėjau, kad visą laiką tęsiasi kažkoks kalnagubris, o aplinkui lyguma. Čia, rodos, kažkoks pylimas — tvora nupilta ir apaugusi pušelėmis. Nieku būdu nesinori tikėti, kad čia būtų gamtos padaras. Pylimas tęsiasi apie 2—3 kilometrus ilgio. Kulpos upelei prisiartinus, pylimas perkastas dviuose vietose, ir tas tarpelis, tai kryžių kalnas arba Jurgaičių pilies kalnas. Sunku išsireikšti kokį įspūdį padarė kryžių miškas. Kalnelio ilgis 200 žingsnių, plotis 86, aukštis apie 20 metrų ir ant šio kalnelio stovi 278 dideli mediniai kryžiai, 106 geležiniai-akmeniniai kryžiai, 2 mūrinės koplytėlės, 242 mūkelės-kryželiai, 84 medalikėliai, 14 stacijų ir daugybė jau nugriuvusių pūvančių kryžių. Kol suskaičiau minėtus kryžius, prabėgo apie 4 valandas.

Štai trumputis padavimas apie šį kalną. Dar pagonių laikais ten buvęs aukuras. Kada Lietuva apsikrikštijo, ten buvo pastatyta bažnyčia, bet kai kuriam laikui praslinkus, trenkęs perkūnas ją nugramzdino. Dabar bažnyčios vietoje įlinkęs kalnas. Kas

pusę. Vos išlindus iš miško, priešakyje ant kalnelio, toli pasirodė keistas keturkampis stulpas. Nors ir stengiausi atspėti, bet veltui. Tik visiškai arti privažiavus pamačiau, kad čia Kuršėnų miestelis ir „stulpas“ vietos bažnyčios bokštų gruovėsiai. Graži tamsi Venta su gražiai apaugusiu dešimuoju krantu gražina šį apskurę miestelį su kapinėmis, kur guli pirmas Lietuviškų kalendorių rašytojas Laurynas Ivinskis.

Važiuoju tolyn. Pravažiuoju Juozapavą. Upyną ir negaliu atsigerėti Žemaičių grožiu. Nebetoli ir Luokė. O ten juk turiu rasti ir Šatrija. Tolumoje, kaip pilkas debesėlis, matosi kalnas. — Tai tikrai bus Šatrija. — Suspaudžiau savo dviratį „Dixi“ ir lekiu, kad tik greičiau pasiekčiau jį. Štai ir Luokė. Senas miestelis, dar senesnė medinė bažnytelė. Artinosi vakaras, pilvas griežtai rekalavo pietų, bet širdis lėkte lėkte ten į Šatriją... Vargais-negalais taku užsilpau ant kalno.

Koks puikus vaizdas! Aolinui matytis Šventoji Žemaitija. Tiesa Maironis sako, kad „nieks ant Alpių nemainys“. Nors man pačiam teko gėrėtis ir Alpiais, bet tokio malonaus jausmo neiaučiau, kaip ant Šatrijos. Saulė jau leidosi ir seni sustingę trys kryžiai driekė savo šešėlius. Tolumoje miškai skendo rūkuose ir visą kraštą pradėjo gaubti tamsūs šešėliai.

Gruodžio 17. d. Kaune: patuliai gatvėse.

metai vis dumba ir dumba, ir dabar jau visai balno pavydalo. Lietuviai suprato, kad dievas Perkūnas jų dar neapleido, ėmė garbinti kalną, statydami kryžius... ir visokių ten yra kryžių... net iš Prancūzijos, Latvijos ir Amerikos žmonės keliavę.

Besėdint ir besigėrint pamačiau ateina vidutinio amžiaus vyras ir jauna mergina. Dar pakalnėje suklaupia, žegnojasi ir išsitraukę rožančius eina keliais aukštyn. 3 ar 4 kartus apėję aplinkui užsidegė po 2 žvakės ir pastatę ant kryžiaus, į ten pat stovėnčią koplytėlę įmetė pinigų. Vėliau teko sužinoti, kad panašūs maldininkai vasarą (ypatingai šventėmis) apsilanką po kelis šimtus. Yra atsitikimų, kad net iš Kauno automobiliais atvažiuoja.

Iš čia pasiekiau Šiaulius. Apie Šiaulius daug nekalbėsiu, nes visi, tur būt, gerai žino. Šiaulių bažnyčia aukščiausia vietoje Lietuvoje (74 metru). Savotiškas stihus ir smailus bokštas priduoda jai didingumo vaizdą.

Nors jau buvo nebetoli vakaras ir aš gerokai pavargęs, bet vis tik nutariau važiuoti toliau. Pernakvojęs viename kaime, netoli Amalių, važiauvau į Kuršėnų

Kaip būtų malonu čia pasilikti per naktį, jeigu žinočiau, kad nelytų! Skubėjamas nuo kalno sutinku baltą baltutėlę merginą, tai, tur būt, Maironio „Danutė“. Naudodamasis proga užklausu apie Vieksnelius, kur maniau nakvoti pas savo pažįstamą kunigą Kojelį. Atsako nežinanti, nes esanti atkelta mokytoja iš Rokiškio apskrities. Nors ir skubinausi, bet kelyje užklupo lietus. Vargais negalais pasiekiau Vieksnelius, bet nusimenu, nes kunigas Kojelis buvo išvažiavęs į Čekoslovakiją. Pirmą kartą svečiuojuosi Žemaičiuose. Nors tylūs, ramūs, bet malonūs ir nuoširdūs žmonės tie žemaičiai.

Pilnas naujos energijos ir praplėtes savo kelionės planą, atvažiuoju į Pavandenius. Miestelio beveik nėra, tik sena, panaši į žemaitišką svirną, bažnytelė. Iš čia puikiai matosi žibantis Biržulio ežero paviršius. Turiu apvažiuoti aplink ežerą, norėdamas patekti į Varnius. Besigėrėdamas lygumomis ir ežerų, atvažiuoju į Varnius ir pirmučiausia ieškau buvusios katedros. Surandu. Apžiūrėjęs vidų ir šventoriuje „Liurdo urva“, dar iš galinio langelio pažvelgęs į rūšį pamatau karstą. Susirandu klieriką, kuris man aprodo buvusių vyskupų

kaulus ir supuvusių drabužių likučius rūsyje, ir bažnytinių rūbų abes zakrastijoje. Iš ten nuvykau į parapios bažnytelę. Toji dar senesnė, nebeprisimenu gerai metu, tik žinau, kad 15. šimtmetyje statyta.

Vos išvažiavus iš Varnių, jau širdis veržte veržėsi į kitą Lietuvos milžiną Medvėgalį. Aplinkui aukštumos, kalneliai, upeliukai išpuoti kryžiais, koplytėlėmis... Nejučiomis veržėsi iš krūtinės „Lietuva brangi, mano tėvyne, šalis didvyrių, kur grabuos guli“... O aži kaip dangus esi mėlynė, tave kaip tikrą mylių matutę!

Štai ir Medvėgalis! Kiek džiaugsmo, kiek energijos! Net nepajutau kaip besibarškindamas dviračiu suklypau po milžino kojomis. Pasirodo, kad Medvėgalis turi net tris viršūnes. Šiaip taip užsirepečkinau: vakaruose mirga ežeras. Aplinkui tarp miškų ir kalnelių, bažnyčių bokštai kyšo. Prabėgo 3 valandos, bet man atrodė, kad tik minutė. Pietinėje pašlaitėje seni buvusių dvarininkų kapai, dabar apžėlę, apleisti.

Išsimolines, lietaus išpertas, nusileidžiu nuo aukšto kranto į Kaltėnų miestelį. Nieko jame įdomaus, be senų suirusių kapinių ir aukšto samanomis anaugusio akmens paminklo su vos išskaitomu parašu „Dion zius Paszkewicz“ (kartuju iš atminties)... Tai čia guli „Muzikanto giesmės“ autorius... Jis pirmas prabilo į baudžiauninkus „Dėlė žmonių brangi, vienok paniekinta“... Sušlapęs, nuliūdęs važiuoju į Bijotus Baublio pamatyti. Storasis Baublys visas išraižytas išrašytas keliautojų.

Rytą išsirengiau į sunkią kelionę. Šlapiu keliu per 6 valandas pasiekiau Kražius. Kražiai!.. vėl gimsta nauji vaizdai. Juk prieš keliasdešimt metų čia leijosi žemaičių katalikų kraujas už savo teises... Ką tik sutikdamas klausinėju, kaip čia viskas įvyko. Senukas zakrastijonas pasakoja: „Ten ant mano daržo stovėjo kazokai, o čia, kur mes stovim, sukąpojo nagaikomis du bernai. Eikim į bažnyčią, ten dar paveiksle yra randas, kurį iškirto kazokai, gindami gubernatorių; čia rūsys, kur buvo pasislėpę“ ir t. t. Aplankiau ir antrą bažnytelę, bet ten nieko įdomaus neradau. Iš Kražių atvykau į Kelmę. Kelmė! Tiek daug aš apie ją girdėjau iš savo tėvelio, — mat, jis slaptai gabendavo knygas ir jas iš Kelmės atsiimdavo. Miestelis nedidelis, bet gana švarus. Bažnyčia aukšta, iš tolo viliojanti; antroji sena, akmeninė.

Pakalnėje žaliuoja Dubysos krantai... Prie pat kelio, ant kranto, mažutė koplytėlė: joje dega keletas vaškinių žvakių ir aplinkui žemaičiai suklaupę meldžiasi, gieda. Mat, buvo sekmadienis. Pervaziuoju Dubysą,

vėliau geležinkelį ir šilais pasiekiu Tytuvėnus. Pažymėtina tik savotiškumu bažnyčia ir šventorius. Bažnyčia turtingai išpuota. Sienoje guli stovyla: vyras užmigęs ant balno. Tai bažnyčios įsteigėjas. Apie jį pasakoja: kad jis, statydamas šią bažnyčią, išleido visus savo turtus. Paliko jam tik vienas baldas, ant kurio atsigulęs amžinai užmigo. Vidury šventoriaus koplytėlė į ją eina dveji laiptai koplytėlėsdešinėj kiekvieno laiptelio vidury, yra po stiklu padėtos relikvijos, kurias maldininkai keliais eidami aukštyn bučiuoja ir meldžiasi.

Trumputis kelias kvėpiančiais šilais ir išneria prieš akis gražus Šiluvos koplyčios vaizdas. Pirmą sykį pamatęs šį vaizdą ir dar taip netikėtai, beveik miške, nustebęs ir nenoromis trinu akis. Šiluva — stebuklinga vieta. Apie ją jau kiekvienas girdėjo. Iš tikro stebuklingai jauki vietelė. Aplinkui ošia šilai, oras pilnas svaiginančio sakų kvapo. Tikras mūsų gamtos grožybės žiedas.

Maloniai ir vaišingai sutiktas vietinių esperantininkų, nors ir baisiai nuvargęs, dar nuvykau apžiūrėti koplytėlės, bažnyčios ir stebuklingojo pavekslo. Iš tikro aš Lietuvoje dar neradau jaukesnės vietos, kaip Šiluvos apylinkė.

Pušynais pasiekiau gražiausias Dubysos pakrantes ir iš tolo pamačiau aukščiausiąjį Lietuvoje Lyduvėnų tiltą. Čia Dubysa pralenkia savo gražumu, net gražiausias Estijos, Suomijos ir Latvijos taip garsiai išgirtas vietas. Prisimenu vieno vokiečio karininko, tapytojo, žodžius, kad „Lietuva gražesnė ir už Šatrus, ir už Švabijos klonis“.

Iš tolo maloniai akį traukia žaliuomynuose paskendę Raseiniai. Sena bažnyčia ir šalia jos vienuolynas, nors ir viliojo mane smulkiau susipažinti, bet norėdamas patekti dar šiandien į Kauną, skubėjau išvažiuoti. Pakelyje iš Airiogalos į Cekiškę pasitaikė gyventojų, kurie atsisakė duoti vandens keleiviui atsigerti... Tai pirmą sykį man taip atitiko Lietuvoje...

Airiogala, matyt, per karą buvo visi sugriautas namai nauji, miestelis be medžių, bažnyčia iš kažkokio akmeninio trobesio perstatyta ir t. t.

Cekiškė — švarus mažutis miestelis ir keliai gerai taisomi. Skubėdamas pasiekiu Vilkiją, o iš ten Raudondvarį.

Pritemus atvažiuoju į Kauną. Mano visa kelionė tęsėsi 468 kilometrus.

Kitą sykį parašysiu apie savo kelionę po Latviją, Estiją, Suomiją ir Sovietų Rusiją. A. Paškevičius.

Plėšikų naguose arba 51 rublio pasaka.

(1915. metų atsiminimai.)

1.

Buvo šalta žiema. Kai tik nustodavo pustyti, ir vėjai nebeuždavo — vakaruose pasigirdavo dundėjimas, toks sunkus, duslus, lyg perkūnas po žeme palindęs spardytusi, stenėtu.

Tai buvo karo garsai.

Iš Lietuvos jau išvežė daug vyrų, į Lietuvą traukė rusų pulkai.

Tokių laikų gavau raudoną raštą.

Ką aš turiu daryti?

Gal taip, kaip tas išsigimęs Lietuvos bajoras, kuris pamatęs keliu begirgždant rusų gurguolę sušuko:

— Tai Rusija eina į karo žygį! Aš turiu eiti su ja — ir gatvotrūkčiais išdūmė, palikęs savo tėvų lizdą.

Ne!

Aš myliu savo tėvynę ir savo gyvybę saugosiu jai. Už carą ir jo uredniką mirti nenoriu! Taigi reikia gelbėtis. Čia ir prasideda mano pasaka.

2.

Nors skundžiaus, kad esu „silpnas“, kad krūtinę „skauda“, komisiija pasakė „goden“ ir gana.

Taip ir pakliuvau į burlių nagus.

Kelioms dienoms praslinkus aš vėl atėjau į „priesustviją“, gražiai nusilenkiau rauplėtam storaburniui pišoriui ir pasisakiau turįs reikalą. Jis metė savo plunksną ir išsivedė mane už durų, kur besisveikindamas įorukau į jo riebią ranką sidabrinį rublį.

— Ko tamstai reikia? — paklausė rūpestingai.

— Matai, tamsta, aš esu priimtas į kariuomenę, bet noriu tarnauti ligoninėj ar vaistinėj — gal tamsta galėtum man padėti.

Pišorius nė žodžio, tik sunkiai apsisuko, kaip ožinis malūnas, ir dingo už durų.

— Sudiev, — mano rubleli! — buvau besigailis.

Bet štai jis grįžta ir laišką atsineša.

—Tas ponas viską padarys — pasakė storu, užkimusiu balsu ir sudiev nepasakęs vėl nužengė į raštinę.

Ant voko buvo parašyta: *Jo kilnybei vyresniajam pišoriui Griazevui, apskrities karo viršininko raštinė.*

Štai aš jau raudonuos mūruos, plačiais laiptais lipu aukštyn. o jauna širdis kaip šimtas kūjų plaka...

Įėjau į didelį tuščią kambarį, ir švilpdamas saldotas mano laišką nunešė.

Atėjo rimtas vyras, juodą mundurą ant pečių užsimetęs, su galionais ant apikaklės.

Aš jam linktelėjau, o jis man nieko. Aš jam pasakoju savo reikalą, o jis įsiremė į palangę paėmė akis į mėlyną dangų ir klausosi klausosi, nepakru-tėdamas ir žodžio nepratardamas. Aš baigiau kalbėti, o jis vis galvoja, į dangų žiūri ir tik kažkur durims subraškėjus jo gražios lūpos pratarė:

— Penkiasdešimt rublių! Pusę dabar, pusę išva-žiuojant.

Rimčiausias vy-ras, reikalą ima gliai į širdį, daug prašo ir ne visus iš karto — rei-škia bus ge-rai. Ir mano 25 rubliai nušvilpė į jo kelnes.

— O dabar taip daryk — jis mane mo-ko — niekur neik ir ne-sirūpink, gyvenk kur nori ir kaip nori, o pas mane ateik už savaitės.

— Aš jums parodysiu „goden“! — juokiaus širdy ir man taip linksma gera buvo, kad gatvėj nebejaučiau vasario speigos, nebegirdėjau vėjo kauksmo...

Ilgą ta savaitę buvo, bet praėjo. Žingsniuojau pas savo geradėją, o jis man sako:

— Dar neišku, ateik už trijų dienų.

Vėl nuėjau. Jis dar nežinas ir prašo ateiti kitą kartą, bet dienos jau nebeprasikiria.

Aš vis ėjau, ir dienos ėjo.

O čia naujokai jau suvažiavo, jau komandos žing-si. Mieste dainos ir riksmi. Sako jau bažnyčioj pri-siekę ir į pulkus paskirstę.

Sutinku savo draugą Roką.

— Vážuojam! — sako — ateik rvt palydėti.

O aš tuoj pas savo poną, jau stačiai į raštinę.

— Kas bus — sakau — mano draugai jau išva-žiuoja?

— Ko tamstai rūpintis: kaip sakiau, taip ir pada-rysiu, ateik už dviejų dienų — ir nuleido nosį į raštus.

Meste pasidarė tylu, nebematyti mūsų vyrų, nebe-girdėti jų balsų — raudoni traukiniai juos išvežė į tolimus kraštus, į svetimą Rusiją...

Buvo pietų laikas, kada paskutinį kartą nuėjau pas jo kilnybę. Jis įrėmė į mane piktas akis ir sako:

— Visi naujokai jau išvažiavo, o tamsta atsilikai. Jei nenori, kad areštuotų, užsimokėk likusius pini-gus ir naktį galėsi išvažiuoti į 25. atsargos batalioną, o ten gausi ko norėsi.

Štai ir žabangos. Į mane vis rūsčiai žiūri tos pačios akys, kurios anadien ilgai žiūrėjo į skaištų dangų!

Į kareivines!

Pagau-tas už uo-degospauk-štis smar-kiau supla-ka sparnais ir pasispiria kojomis, kad išsiro-vęs ir pa-aukojęs plunksnas vėl galėtų lėktį į laisvę taip ir aš padariau: atsilyginau su plėšiku ligi pasku-tinio grašio.

Vakare

susitinkom tokių pagautų, geltonstanių net penki.

Tas pats pišorius, rimčiausia mina atnešė mums pulkininko pasirašytus kelionės raštus kaip „atsiliku-siems nuo traukinio“ ir naktį mes išvažiavom į pietų šalį, į Poltavą.

Tamsu buvo ir nebemačiau tėvynės veido. Nak-ties ir tamsybės laikas buvo Lietuvoj.

Norbūtas:

Budėkime, vyrai, aukime ir stiprėkime karšta Tėvynės meile, gera karių drausme.

A. Stulginskis, buvęs II. Respublikos Prezidentas.

Lietuvos gyvenimas.

— Sveikinimai kariuomenei. 1) Gruodžio m. 19 d. *Vilkaviškio apskr. Lietuvos kariuomenės savanorių suvažiavimas, skaičiuje 200 žmonių, sveikina Lietuvos kariuomenę ir jos vadus, visą laiką budėjusią krušto nepriklausomybės sąrgyboje ir š. m. gruodžio m. 17 d. antrą kartą išvadavusią Lietuvą iš gresiančio bolševizmo pavojaus. Valio, Lietuvos kariuomene! Valio Nepriklausoma Lietuva! Mes savanoriai visi su Jumis.* 2) Lietuvos Kariuomenės Garbingi Karžygiai! Ežerėnų lietuvių tautinė visuomenė džiaugsmingai reiškia padėką Tau, narsi kariuomene, išgelbėjusi Tėvynę iš gresiančio bolševikų pavojaus.

— Valstybės reikalai. Ministeris pirmininkas Voldemaras, kalbėdamas su užsienių laikraščių kores-

pondentais, pareiškė, kad Lietuvos užsienių politika ir prie naujos valdžios nepasikeisianti.

— Į Valstybės išdą per š. m. lapkričio m. įplaukė 23.800.000 lt., o išleista 19.500.000 lt. Tuo būdu liko 4.300.000 lt. Nuo š. m. sausio m. 1 d. iki gruodžio m. 1 d. įplaukė 207.900.000 lt. ir išleista 199.900.000 lt. Tuo būdu išde lieka 8.000.000 lt.

— Okupuotoji Lietuva. *Domisi Lietuvos įvykiais.* Lietuvos vyriausybės pasikeitimas stipriai paveikė į Vilniaus krašto gyventojus; ir sąryšį su tuo ten augęs priešlenkiškas bruzdėjimas.

— *Naujas dienraštis.* Netrukus Vilniuj išeisias lie-tuvų dienraštis „Vilniaus Varpas“.

— *Lenkina.* Vytauto Didžiojo gimnazijos Vilniuj lenkų kalbos mokytoja lenkė Ryzlo įvairiomis priemonėmis stengiasi lenkinti lietuvius mokinius. Griežtai reikalauja, kad mokiniai rašintų laiškus lenkiškai ir visur kalbėtųsi tik lenkiškai. To paties reikalavo ir mokyklų vizitatorius Riesas, lankydamas gimnazijas.

— *Bankrutuoja fabrikai.* Del užsakymų stokos Balstogėj uždaryti beveik visi fabrikai.

— *Lenkai šaulius organizuoja.* Vyriausybės apmokami agentai sukinėjasi Vilniaus krašte organizuodami „Strzelco“ ratelius. Vilniuj kalbama, kad nuo naujų metų bus suvalstybinta lenkų šaulių organizacija ir kariškas paruošimas bus sutrauktas „Strzelco“ rankose. Ši organizacija yra pilsudskininkų įtakoj. Kitos nepilsudskininkų organizacijos, k. t. halerčikai, doborčikai, kolonistų sąjunga ir kitos turėtų savaime atpulti ir nustoti savo reikšmės.

— *Įvairios žinios.* „Lietuvis“ eis kasdien. Iki šiol buvęs savaitinis laikraštis „Lietuvis“ po Naujų Metų eis kasdien. Atskiro numerio kaina 30 cent. Redakcijos ir administracijos adresas: *Kaunas, Vasario 16. d. g-vė 2. nr. „Lietuvis“.*

Kariuomenės gyvenimas.

Apdovanojimai. Už uolų ir sąžiningą pasidarbavimą karo mokslo literatūroje 2. p. D. L. K. Algirdo pulko majoras Vytautas Steponaitis apdovanotas II. rūšies I. laipsnio Vyties Kryžiaus ordinu 72. nr.

Majoras Steponaitis iki 1926. m. rugsėjo m. 30. d. dirbo Karo Mokslo Valdyboje. Jis yra redagavęs „Kariškių Žodį“ (vėliau „Karys“), „Mūsų Žinyną“ ir tt; redaguoja „Karo Archyvą“. Bendrai nuo 1919. m. dirba mūsų karo spaudoj.

Kauno įgulos kareivių klubo darbuotė nuo gruodžio m. 1. iki 16 d.

5. 6. ir 7. d. kinematografe kariams buvo rodoma drama: „Arelio naguose“ II. serija.

8. 9. 11. d. drama: „Arelio naguose“ III serija.

13. 14. ir 15. d. drama: „Arelio naguose“ IV. serija.

16. d. drama: „Arelio naguose“ V., t. y. paskutinė serija.

Iš viso per tą laiką karių apsilankė 810, nekarių 65.

8. d. technikos pulko švietimo komisija suruošė kariams paskaitą, tema: „Valstybės teisė“. Skaitė vyr. leit. Dilys.

Paskaitos klausėsi per 300 karių.

10. d. klubo valdyba suruošė kariams paskaitą, tema: „Veneros ligos“. Skaitė Dr. Venckūnas.

Paskaitos klausėsi per 400 karių.

12. d. klubo valdyba vėl suruošė kariams paskaitą, tema: „Pirmieji savanoriai“. Skaitė vyr. leit. Biržys.

Šios paskaitos klausėsi per 350.

Šis mėnesis pasižymi tuo, kad jame, kaip advente, nebuvo jokių šokių vakarų.

Visos paskaitos, kaip jau matome iš temų, buvo parinktos kariams gan įdomios, todėl su atsidėjimu jų ir klausėsi.

Reikia dar pažymėti, kad kai kurie kariai, paskaitų laike, neramiai sėdėjo, tuomi ir kitiems ir prelegentui kliudė.

Tas kiekvienam kariui vengtina. *Putinėlis.*

A. Freidos įgula. *Penktos Kalėdos kariuomenės tarpe.* Nežinau ar visose dalyse taip buvo, kaip pas mus šarvuotuose? Atėjo Kūčių vakaras. Atėjo rinktinės vado ir adjutanto žinios. Jos su savim atnešė daug visokių blizgučių eglaitėi puošti. Kartu su kareiviais, jų tarpe buvo ir karininkas, puošė eglutę ka-

reivių valgykloje. Ten buvo ruošiama ir kareivių kūčios. Susėdome už stalų. Laukiame rinktinės vado. Pasigirdo komanda „stok, ramiai!“ Po pasisveikinimo vadas tarė žodį. Paskum su visais karininkais sėdosi už stalų ir paėmęs plotkeles davė visiems. Laike vakarienės karininkai linksmai kalbėjo. Vakarienei pasibaigus išėjo vadas ir kiti karininkai. Rytojaus ryte atėjo kap. Asevičius ir sveikino su šventėmis. Po pietų atėjo vadas ir kiti karininkai su savo žmonomis ir atnešė kareiviams dovanų: baltinių, skustuvų, veidrodžių ir daug kitko. Tą visa dalino loterijos būdu, kas ką laimėjo, tą ir gavo. Kurie buvo atostogų, už tuos pats vadas traukė numerį ir daiktus jiems paliko. Išdalinus dovanas, pasakė trumpą prakalbą ir liepė linksintis. Pasigirdo muzika. Prasidėjo šokis. Kai kurios karininkų žmonos pačios vedė kareivius šokti. Antrą dieną buvo leista ateiti ir svečiams. Buvo paruoštas šeimyniškas vakarėlis. *Nemuno banga.*

Šiaulių įgula. *Kūčios kariuomenėje.* Jau iš pat ryto Kūčių dieną buvo rengtasi prie Kūčių ir Kalėdų švenčių. Gražiai papuoštos visos kareivinės, ypač tie kambariai, kuriuose turėjome valgyti kūčias. Kūčios valgomos buvo batalionais.

Su nepaprastai pakilusiu ūpu visi laukė tų kūčių. Susirinkus visiems vakarieniauti, atvyko ir pulko vadas su pulko kapitonu. Pulko vadas pasakė prakalbą, po to su kiekvienu dalinosi plotkomis. Vakarieniavo visi linksmai, nes kartu buvo prie bendrų stalų viršininkai ir valdininkai. Kiekvienam ilgai pasiliks atminty toki malonūs įspūdžiai iš kariuomenės gyvenimo. *Virš. M.-as.*

Vakaras ir paskaitos. Š. m. gruodžio m. 21. ir 22. d. d., pulko karių artistų mėgėjų kuopelė suvaidino įgulos kariams dramą „Aušros sūnūs“. Pulkininkas leitenantas Jurgaitis, pirm vaidinimo, laikė paskaitą. Priminė spaudos draudimo laikus, trumpai apipasakodamas, kaip energingai tikri Tėvynės sūnūs — lietuviai kovojo jos labui, nebijodami gresiančio jiems iš caro žandarų pavojaus. Kartu trumpai apibūdino pirmojo ir dabartinio mūsų Pono Respublikos Prezidento asmenį, jo Tėvynei nuopelnus.

Jausmingai pasakyta kalba ir priminimas tų skaudžių praeities laikų taip paveikė į klausytojų sielas, kad kiekvieno akyse sužibo ašaros ir kartu neapykanta prieš priešvalstybinius gaivalus, norėjusius sugriauti mūsų brangiosios Tėvynės Lietuvos Nepriklausomybę.

Suvaidintas veikalas labai gerai. Bendrai visi veikėjai sugebėjo savo rolėse gyventi.

Malonu būtų, kad tokios paskaitos ir panašūs vaidinimai būtų daromi tankiau. *Erodas Edv.*

Šančių įgula. *Technikos pulkas.* Pulko kareivių klubo salėj stovi išpuošta ir įvairiomis spalvomis mirganti eglaitė. Aplink ją apspitę kareiviai, kurių akyse spindi džiaugsmas, o mintyse — pasakų pasaulis. Kiek nuošaliau išstatyti taikiniukai: šovinio tutelės ir dar už jas mažesni daiktai. Dešimties metrų distancijoj susitoję su šautuvais šauliai ir stacion šratais šaudė iš anksto pasirinktą taikiniuką. Keletas karininkų dalina dovanas ir prižiūri tvarką.

Šiam tikslui lėšos gautos iš pulko ekonominių sumų, sumoj 500 litų. Už tuos pinigus nupirka apie 500 įvairių dovanų 20 ct. ir 60 litų vertės. Pažymėtina, kad daugelis dovanų nupirka bemaž ko už pusę rinkos kainos.

Pulko kareiviai šaudė visi, kurie tik norėjo. Daugiau pataikę gavo geresnę dovaną. Geriausiai pataikę (visus 5 į taikinį) rungėsi antrakart, iš kurių pirmą prizą (laikrodį) laimėjo autokuopos jaunas kareivis Steponavičius Alfonsas. Šaudymui pasibaigus pulko orkestras sugrojo maršą, o autokuopa ant rankų išsinešė jai garbę suteikusį Steponavičių.

Žūrint į tai malonu yra, kaip visa sumaniai naudingai sugalvota. Šiuo tarpu nauda keleriopa, bet vaisiai gali būti šimteriopi.

L. e. švietimo komisijos pirmininko p. v. I. Balsys, kurs beveik ištisas abi dieni su kareiviais praleido dovanas jiems dalindamas, parodė, kad „ir man linkma, kada kareiviai linksminasi“

J. M-tas.

Pamylėk laisvę, kaip pats save — ir nebūsi vergas.

Slizys, buvęs krašto apsaugos ministeris.

Užsieniai.

— Lietuvos ir Sovietų santykiai pasilieka tie patys. Sovietų laikraštis „Izvestija“ sveikina Lietuvos ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministerio Voldemaro pareiškimą spaudos atstovams, kad Lietuvos nusistatymas Sovietų atžvilgiu pasilieka tas pats. Sakytas laikraštis pažymi, kad Sovietai niekuomet negalėtų pasilikti nuošaliai, jeigu lenkai pultų Lietuvą.

— **Kratos.** Lenkai pagrobtoji Gudijoje, prie Sovietų sienos, krėtė daugybę gudų gyventojų, kurių daug areštavo. Lenkai sakosi radę pas gudus daug ginklų.

— **Policijos.** Vokiečiai susitarė su Santarve dėl policijos skaičiaus. Dabar Vokietija galės laikyti 140.000 policininkų.

Italų vyriausybė nusistačiusi įvesti oro policiją, kuri sektų nusikaltėlius lėktuvais.

— **Kas valdys Italiją.** Musolini paskelbė, kad nuo šio laiko Italiją valdysia nebe politikai, bet žinovai technikai. Musolini nuomone, Italijos gyventojai gyvenisiam laimingiau, jeigu jie nebalsuosia.

Didelės viesulos siautė Europoje, padariusios žymių nuostolių. Norvegijoje viesulas nuvertė nuo bėgių keletą traukinių. Jūrose žuvo daug laivų. Kai kurias mažesnes salas beveik visiškai sunaikino.

— **Gražins vokiečiams atimtus jų turtus.** Amerikos Jungt. Valstybių vyriausybė nutarė gražinti vokiečiams ir kitiems sveimšaliams 80% konfiskuotų per karą turtų. Likusi dalis bus gražinta vėliau.

Ir Italų vyriausybė nutarė gražinti vokiečiams jų konfiskuotus turtus.

— **Ką padaro neatsargus rūkymas.** Juodųjų jūrų Karaharmano uoste (Rumunijoje) dėl rūkusio žmogaus neatsargumo sprogo daugiau kaip 200 vagonų benzino ir žibalo. Sudegė keletas namų ir užmušta 12 žmonių. Nustoliai siekia apie 100 milijonų lejų.

— **Prancūzai žada varyti lauk svetimšalius.** Prancūzai žada pradėti varyti lauk svetimšalius darbininkus, jeigu prasidėtų Prancūzijoje nedarbas. Tuo būdu tikisi, kad Prancūzijoje didelio nedarbo nebus.

Karo kronika.

— **Kaip valstybės nusiginkluoja.** Anglijos karo vyriausybė užsakė 6 naujus nardomuosius laivus, kurie greitu laiku bus pastatyti Anglijoje.

— **Prancūzijos vyriausybė** nutarė sustiprinti sausumos ir jūrų įgulas Prancūzijos ir Italijos pasieny, ir sustiprinti pasienio policiją.

— **Olandijos parlamentas** priėmė laivyno samatą, kuriuo numatoma pastatyti du naujus laivus — naikintojus Olandijos Indijai ir vieną nardomąjį laivą Olandijos pajūriui saugoti.

— **Sovietų vyriausybė** nutarė atgaivinti Ukrainoje senąją kazokų kariuomenę, kuri susidės iš dviejų divizijų ir savo atskiro štabo. Be to, ji stengiasi pasisamdyti anglų karininkų raudonajai kariuomenei pertvarkyti. Buvusiems anglų karininkams siūlo geras sąlygas stoti į tam tikrą kariuomenės dalį.

— **Vokiečių laikraštis „Volhswacht“** praneša, kad Vokietijos Silezijoje vėl organizuojama slapta vokiečių kariuomenė, vadinama „juodasis reichswehras“. Iš viso esą apie 40 biūrų minimai kariuomenei rinkti. Ši kariuomenė kariškai mankština ir manevruoja, prisidengdami sporto vardu. Prancūzų laikraštis „Journal des Débats“ rašo, kad Vokietija turinti daugiau kaip 100.000 karininkų ir 2.000.000 kareivių legalės ir slaptos kariuomenės. Legalės kariuomenės turinti 4.000 karininkų ir 110.000 kareivių. Likusi dalis yra slapta laikoma.

— **Santarvė**, neatsižvelgdama į savo pažadėjimus sumažinti savo kariuomenę Vokietijos okupuotose srityse, vis dar, tebelaiko Reino srity 80.000 kareivių.

Vokiečių okupuotų sričių ministeris dr. Bellis ragino reichstagą (seimą) panaudoti visas galimas priemones, kad Santarvė pildytų savo pažadus.

— **Lenkų vyriausybė** nusistačiusi įsigyti be 27 prekybos laivų 54.000 tonų talpumo dar žymų skaičių karo laivų.

— **Italijoje** dabar bandomas lėktuvas, kuriuo galėtų skristi 25 ginkluoti kariai. Krašto apsaugos ministeris įsakė įvesti italų kariuomenėje naujus tik 9 kilogramus sveriančius kulkosvaidžius.

— **Belgų vyriausybė** nutarė vėl atstatyti nuo karo paliaubų buvusį panaikintą kavalerijos korpusą.

— **Didžiojo karo dalyvių organizacija.** Buvusių didžiojo karo Santarvės kraštų kovotojų federacija turi daugiau kaip 8 milijonus narių iš įvairių Santarvės tautų. Į šią federaciją yra įsirašiusių apie 11 valstybių buvusių karių.

— **Prancūzų reikalavimai vokiečiams** nuginkluoti. Prancūzų laikraštis „Echo de Paris“ praneša kokie yra prancūzų reikalavimai vokiečiams nuginkluoti. Šit jie: 1) panaikinti Karaliaučiaus, Kiustrino ir Glogau tvirtoves, 2) panaikinti 240 buvusių kareivinių, 3) padauginti 50.000 vyrų savivaldybių policiją, o jos vieton sumažinti vajstybinę saugumo policiją iki 5.000 vyrų, 4) uždrausti vokiečių kariuomenei turėti taikos sutarties draudžiamus karo įrankius, būtent dujas ir tankus, 5) sulaukyti pusiau baigtų pramonės produktų išvežimą, kurie užsieny gali būti perdurti į karo medžiagą ir 6) uždrausti karo mokslą sporto organizacijose.

Sporto kronika.

Lietuva.

Lietuvos futbolo nugalėtojas 1926 m. Pabaltijos futbolo čempionas. Pasibaigus futbolo sezonui ir sulyginus rungtynių rezultatus tarp Lietuvos, Estijos ir Latvijos nugalėtoju, galime padaryti išvadą, kad mūsų nugalėtojas „Kovas“, yra Pabaltijos futbolo čempionas, nes rungtynėse su Latvijos nugalėtoju „RFK“ baigė savo naudai 1:0, o Latvijos nugalėtojas „RFK“ baigė rungtynes su Estijos nugalėtoju „TJK“ 1:1.

Be to, „Kovas“ nugalėjo Latvijos provincijos nugalėtoją, Liepojaus „Olimpiją“. Tuo būdu pirmą kartą mūsų sportas įgijo keturis laimėjimus per „Kovą“ pas savo kaimynus.

„Kovas“ p. m. nugalėjo Latvijos ir Rygos nugalėtoją „RFK“ 1:0, Latvijos provincijos ir Liepojaus nugalėtoją „Olimpiją“ 2:1, Šiaulių apygardos nugalėtoją LFLS 2:0,

Klaipėdos krašto ir Klaipėdos miesto nugalėtoja KSS 3:2 ir kariuomenės nugalėtoja Karo Mokyklą 7:4.

P. m. gruodžio mėn. 29. d. „Kovas“ šventė trejų 1924-25. ir 26. metų Lietuvos ir Kauno futbolo pirmenybių laimėjimus.

Lietuvos olimpinis komitetas. Lietuvos sporto lyga šaukia tam tikrą posėdį ir kviečia visas sporto organizacijas, kurioms rūpėtų įsteigti Lietuvos olimpinį komitetą.

Užsieniai.

Estai nugalėjo latvius. Tarpvalstybinėse sunkiosios atletikos ir bokso rungtynėse tarp Latvijos ir Estijos užsibaigė estų laimėjimu. Tai, jau antrus metus, kaip estai laimi pas latvius.

Musolini sportui. Statomam Littorale stadionui Bolognoj Musolini paskyrė 1 mil. lyrų.

Futbolas. Vengrija — Švedija 3:1, Austrija — Švedija 3:1. Agram — Budapeštas 1:1.

Mūsų skaitytojų balsai.

Kas kaltas? P. m. „Kario“ 47. nr. „Mūsų skaitytojų balsuose“ įdėti net 2 straipsneliai apie sveikinimąsi kareivių tarpe. Tuo reikalu yra daug rašoma ir šiaip kalbama, bet tik tuo ir baigiasi. Vieni kaltina puskarininkius, viršilas, kad, girdi, jie neišaiškina tinkamai kareiviams statuto reikalavimų, kiti pačius kareivius, kad jie žinodami, kad reikia sveikintis su vyresniaisiais laipsniu visvien nesiveikina. Kas gi pagaliau kaltas? Mano nuomone, čia sunku spręsti kas yra kaltas; šis nesuitvarkymas paeina nuo pat pradžios kariuomenės kūrimosi laikų. Gal būt, iš dalies, ir mes (puskarininkiai, viršilos) kalti, kad patys neprisilaikom ir tinkamai neaiškinam savo kareiviams Vidaus Tarnybos Statuto 15, 16 ir 37 §§, bet ir mūsų aukštesniems viršininkams reikėtų griežtai reikalauti, kad aukščiau paminėti §§ būtų pildomi.

Šį blogą ir įsisenėjusį įprotį reikėtų iš kariuomenės tarpo su šaknimis išrauti. Nėra nieko lengvesnio, kaip kad mūsų vyriausybei išleisti šiuo reikalu paaiškinantį įsakymą ir būtų baigta.

Del sveikinimosi kareivių tarpe itin geras straipsnis buvo įdėtas 1925. m. „Kario“ 47 nr. „Pasiaveikinimas“, kur buvo vaizdžiai aprašyti įvairūs liūdni atsitikimai (incidentai) del nežinojimo V. T. St. 37 §, ir pagaliau išreikštas pageidavimas, kad mūsų karo vyriausybė atkreiptų dėmesį į šį nenormalumą. Bet iš visko pasirodė, jog mūsų vargšą „Karij“ mažai kas iš aukštesniųjų viršininkų teskaito, nes šie pageidavimai liko „balsu šaukiančio tyruose“, kad taip ir šį kartą neatsitiktų „Kariui“, reikėtų pasirūpinti, kad ir jo kolega „Kardas“ šiuo reikalu pasirūpintų supažindinti su šiuo ir mūsų karininkus, nes „Kardą“ veik visi mūsų p. p. karininkai skaito; todėl paskaite tokį straipsnį kiekvienas viršininkų — karininkų susirūpins, kad šis nemalonus reiškinys neturėtų sau vietos kariuomenėje.

Viršila B-ius.

Nuo Redakcijos. Peržiūrint mūsų Vidaus Statuto 1924. m. projektą, tas bus turima galvoj.

Kritika ir bibliografija.

Karo Archyvas. Redagavo Majoras V. Steponaitis, išleido Vyriausiojo Štabo Karo Mokslo Valdyba. III. tomas. 1926. m. 327 psl. Jau „Karo Archyvo“ ir trečiasis tomas išvydo pasaulį. Kariai juo gali pasidžiaugti, nes iš tikro yra ku.

Medžiaga suskirstyta šiais skyriais: 1) Kariuomenės gyvenimo pirmosios dienos; 2) Vokiečių okupacija; 3) Bolševikai Lietuvoje; 4) Karas su lenkais ir 5) Įvairenybės.

Didelės svarbos mums, o ypač būsimiems mūsų karo istorikams, tai Vyt. Steponaičio: „Giakluotų jėgų klausimas

Lietuvos Valstybės Taryboje“, A. Merkio ir V. Steponaičio „Nepastebėtos aukos“ ir Vyt. Steponaičio „Karininko Rimavičiaus nužudymo byla“.

Kareiviams ypač skaitytini J. Vėgelio „Savanorių keliai“, kap. Raštikio „Dvidešimt mėnesių rusų nelaisvėje“, jaun. psk. Kilčiauskio „Kaip aš pastojau į Lietuvos kariuomenę“.

Labai vertingas vyr. ltn. Tarasovo „Mariampolės grupės operacijos“ — tokios rūšies labai retas rašinys.

Be to viso, maj. Pečiulis surašė „Karių kapai Biržų ir Rokiškio apskrityse“. Sektinis ir kitiems darbas.

Bendrai paėmus leidinys daro skaitytojui labai rimto įspūdžio. Manau, kad kiekvienas karių turės jį įsigyti ar bent iš kur nors jį gavęs būtinai perskaityti.

Pranas Bernatonis. Jaunystę palydint. Kaunas, 1926. m. 32 psl. Kaina nepažymėta.

Laimės kalendorius 1927. m. Lietuvos katalikų Blaivybės Draugijos leidinys 37 nr. Kaunas. 135 p. Kaina 50 cnt.

P. Malakauskas. Civilinės jungtuvės. Kaunas, „Šviesos“ Spaustuvė. 1926. m. 31 psl. Kaina nepažymėta.

Marija Pečkauskaitė. Motyna — auklėtoja. Mokslų koperacijos būvės „Žinijos“ leidinys Nr. 3. Kaunas, 1926 m. Kaina 4 lt.

Redakcijos atsakymai.

Virš. M-nui. Tamstos žinutė tuo tarpu netilps.

B. N-kui. Tamstos žinute negalime pasinaudoti, nes kitas anksčiau apie tą parašė. Prašome toliau mums rašinėti.

Banginiui. „Pasikalbėjimas“ ... netinka

J. Saleliui. Abu broliu galėtumėte ieškoti per Užsienių Reikalų Ministeriją. Už ieškojimą reikia mokėti. Smulkiau sužinosite sakytoj ministerijoje.

V. p. J. Kučiui. Panašiais klausimais kreipkitės į savo tiesioginius viršininkus. Liktinis puskarininkis per metus gauna vieną mėnesį atostogų.

Eil. Mikalajūnui. Tamstos dėdė tuo reikalu tegul kreipiasi į Lietuvos karo invalidų sąjungą (prie Karo Muziejaus raštinės), ten plačiau tuo klausimu sužinos.

Vaidatiečiui. Žemesnioji policijos mokykla yra Rokišky. Paprastai, kada ši mokykla priima naujus mokinius, tai skelbiasi „Lietuvoj“, „Kary“, nurodydama laiką ir sąlygas.

Vargšui. Galėtumėte žemės gauti tik kaipo bežemis arba mažžemis.

A. Markevičiui. Ligoninių kariams uniforma ta pati, kai ir pėstininkų.

Anydui. Eileraščiai tinka. Prašome ir toliau mus nepamiršti. Rašykite tik vienoj lapo pusėj, kitą palikite tuščia.

Virš. Motiejūnui, Ls. Juozui ir v. p. Kilčiauskui. Panašią žinutę gavome iš kito anksčiau.

P. Janutėnui. Kreipkis komandos keliu, kad paleistų. Reikia skubėti, kad nepavėluotumėt. Prie pareiškimo pridėk raštiskus įrodymus, jog tikrai esi kilęs iš okupuoto krašto.

B. Kavičiui. Pervėlai gavome. Nedėsime. Prašome ir toliau mūs nepamiršti.

J. Lizdeikai iš P. „Pasitikėjimas savimi“ netinka.

Virš. A. Šemetai. Mums netinka.

Laisvai samdomam. I. Pilno švenčių priedo nebegausi. Nors ir vienai dienai tarnybą nutraukia, jau prieš nutraukimą tarnautas laikas priedui nebeįskaitomas. II. Kol kas Kr. Aps. M-jos tarnautojai trimečio priedo negauna.

I. J. Dėkui. Bene bus tai pirma korespondencija. Laukiama ir daugiau, nes Karo Mokyklos gyvenimu labai domisi ir „Kario“ skaitytojai ir jo redakcija.

III metal.

III metal.

Lietuvos karininkų laikraštis

„KARDAS“

Eina kiekvieno mėnesio 10, 20. ir 30. d.

Leidžia Karo Mokslų Draugija.

„Kardas“ rašo aktualiais kr. što gyvenimo, kariuomenės, karininkų, šaulių reikalais; deda karo politikos apžvalgas, plačiai informuoja apie mūsų ir kitų valstybių kariškių gyvenimą.

Laikraštis iliustruotas, 16 puslapių.

Išstrašinėkite „Kardą“ į visas skaityklas ir knygynus.

Prenumeratos kaina 1927. met.:

Lietuvoje: (taip pat Estijoje, Latvijoje ir Vokietijoje):
metams — 36 lt., 1/2 metų — 18 lt.,
3 mėn. — 9 lt., 1 mėn. — 3 lt.
Atskiras nr. — 1 lt.

Užsieny: metams — 60 lt., 1/2 metų — 30 lt.,
1 mėn. — 5 lt.

Redakcijos ir Administracijos adresas:

Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

LIETUVIAI!

Visi, nori turėti namie tikros tiesos lietuvišką žodį, skaitykite Lietuvos šaulių nepartinį

„) laikraštį („**„TRIMITAS“**

„TRIMITAS“ eina kas savaitę 32 pusl., knygos formato, gausiai iliustruotas, spausdintas geram popieryje.

„TRIMITAS“ deda daugybę žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio, eilių, beletristiškų kūrinių, įvairiausių kiekvienam naudingų populiariai moksliskų ir kitokių straipsnių, rašo apie Lietuvos svarbiausius gyvenimo reikalus, valdžios darbus ir t.t., visada stovėdamas mūsų tėvynės reikalų sargyboje.

„TRIMITAS“ Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Vokietijoje kainuoja metams 24 lt., pusmečiui 12 lt. ir trims mėnesiams 6 lt. Užsieny 30 litų metams.

Visi prenumeratoriai gaus dovanų knygomis. Smulkiau apie dovanas parašyta „Trimito“.

Platintojai, surinkę 5 naujus prenumeratorius ir prisiuntę už juos pinigus, šeštąjį egzempliorių tokiam pat laikui gauna dovanai.

Prisiuntus pašto ženklus ir adresą, vienas „Trimito“ numeris siunčiama susipažinti dovanai.

Adresas: „Trimito“ administracija,

Laisvės Alėja 26. nr., Kaune.

Jau laikas užsisakyti „Panevėžio Balsą“ 1927. metams.

„Panevėžio Balsas“ yra nepartinis valstybinės minties savaitraštis, teikias skaitytojams laisva, partiniais obalsiais ir kova nevaržomą spausdintą žodį ir ginąs ne partijų, bet visos Valstybės reikalus.

„Panevėžio Balsas“ skiriamas visai „Rytų Lietuvai“ ir ypatingą dėmesį kreipia į vietos reikalus, pranešdamas taipgi svarbiausius įvykius visoje Lietuvoje ir užsieny.

„Panevėžio Balsas“ akyliai seka miesto ir sodžiaus gyvenimą, ypatingai rūpindamasis savivaldybių veikimu bei jų darbais.

Prenumeratos kainai

Lietuvoje: 1 mėn. 1 lt., 3 mėn. 3 lt., 6 mėn. 6 lt., 12 mėn. 12 lt. Latvijoje ir Vokietijoje tiek pat, kaip ir Lietuvoje. Kitose valstybėse dvigubai.

Amerikoje: 6 mėn. 1 dol. 25 ct., 12 mėn. 2 dol. 50 ct. Pirmiesiems 200 prenumeratorių, užsisakusiems „Panevėžio Balsą“ 1927. m. ir sumokėjusiems 12 lt., duodamas nemokamas priedas:

P. Butkaus knyga „Ekskursija į Svediją“.

Adresas: „PANEVĖŽIO BALSAS“, Panevėžys, Vasario 16. d. g-vė Nr. 26.

VISI SKAITYKITE, PLATINKITE IR UŽSISAKYKITE LAIKRAŠTĮ

„DARBININKA“

„Darbininkas“ yra plačiųjų darbo žmonių, kaip sodžiaus, taip ir miestų ir miestelių gyventojų laikraštis. Jis teikia žinių apie šalies reikalus, Seimo ir Vyriausybės darbus ir valstybės vidinius ir užsienio politiką.

„Darbininkas“ visur atstovauja ir gina teisingus darbo žmonių reikalus ir nurodo kelią į geresnę ateitį.

„Darbininkas“ rašo naudingų nurodymų, patarimų ir straipsnių apie žemės ūkį, naujakurių, mažžemių, smulkiųjų ūkininkų ir kitų žemininkų būvį ir reikalus.

„Darbininkas“ duoda nemokamai juridinių (teismo dalykais) patarimų ir atsako į klausimus savo nuolatiniams skaitytojams.

„Darbininkas“ talpina gražių apsakymėlių ir naudingų skaitymų, kaip seniems, taip ir jauniems, kaip vyrams, taip ir moterims.

„Darbininkas“ yra visų dorų žmonių draugas ir patarėjas. Kiekvienas privalo skaityti ir kitiems patarti išsirašyti „Darbininką“.

„Darbininko“ kaina tik 8 litai metams, pusei metų 4 litai, Amerikoje, Anglijoje dvigubai.

„Darbininkas“ išleina kiekvieną savaitę dovanai su priedais. „Darbininko“ Redakcija ir Administracija Kaune, Nepriklausomybės Aikštė 3a. Šiuo adresu reikia siųsti „Darbininko“ užsakymus ir pinigus. „DARBININKA“ taip pat galima užsisakyti kiekvienoje pašto įstaigoje.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba

Redaktorius pulk. lt. Burokas.

Valstybės Spausdė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.